

Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Ev Ödevine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Ceren ERTÜTÜNCÜ^{1*}, Mehmet Fatih ÖZMANTAR²

Araştırma Makalesi

ÖZET

Sorumlu Yazar
*Ceren ERTÜTÜNCÜ
Süreç
Geliş : 06.12.2024
Kabul: 30.04.2025

DOI: 10.71272/deb-
der.1595436

Bu araştırma ortaokul matematik öğretmenlerinin ev ödevi verme amaçlarını derinlemesine incelerken ödev verme uygulamalarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma Gaziantep ilinde Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapmakta olan 60 ortaokul matematik öğretmeni ile yürütülmüştür. Çalışmanın örnekleme olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Çalışma nitel araştırma desenlerinden nitel betimsel araştırma deseni ile desenlenmiştir. Veri toplama aracı araştırmacı tarafından literatür taramalarına dayalı olarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Görüşmelerde öğretmenlere verdikleri ödev türleri, ödev verme sıklıkları, öğrencinin ödevi ayırdığı zaman, verilen ödevi kontrol ve geribildirimler sağlama durumları; ödev verirken sınıf düzeyine ve sınıfın başarı düzeyine dikkat edilip edilmeme durumları sorulmuştur. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonrasında görüşme yapılan öğretmenlerinin neredeyse tamamının ev ödevini gerekli gördüğü ve ödev verdiği görülmüştür. Ortaokul matematik öğretmenlerinin çok çeşitli ödev verme amaçları bulunurken öncelikli amaçlarının öğrenciye dersi tekrar ettirme, pekiştirme ve öğrenilenleri kalıcı hale getirme olduğu ortaya konmuştur. Öğretmenler genellikle ders kitabından ya da kendi hazırladıkları çalışma kağıtlarını ödev verirken araştırma türünde ödev vermekten kaçınılmaktadırlar. Bununla beraber öğretmenler genellikle konu sonlarında ya da her ders sonunda ödev vermekte, verilen ödevler genellikle bir saatten kısa sürmektedir. Öğretmenler kontrol ve geribildirim sağlanmasını gerekli görmektedirler. Öğretmenler ödev verirken sınıf seviyesi ve sınıf başarı düzeyini dikkate almaktadırlar. Elde edilen bulgulara göre ev ödeviyle ilgili öğretmenlere kurumlara ve araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ev ödevi, ödev kontrolü, ödevi sağlanan dönüt, öğretmenlerin ödev verme amaçları, öğretmenlerin ödev verme uygulamaları

1 Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, ceren.kabacan@gmail.com Orcid: 0009-0006-3931-6346
2 Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, ozmantar@gantep.edu.tr Orcid: [0000-0002-7842-1337](https://orcid.org/0000-0002-7842-1337)

An Investigation Into Middle School Mathematics Teachers' Perspectives on Homework

Research Article

ABSTRACT

Corresponding Author
*Ceren ERTÜTÜNCÜ

History
Received: 06.12.2024
Accepted: 30.04.2025

DOI: 10.71272/deb-
der.1595436

This study aims to explore the purposes of assigning homework in-depth while also revealing the homework assignment practices of middle school mathematics teachers. The study was conducted with 60 middle school mathematics teachers working under the Ministry of National Education in Gaziantep, Türkiye. The sample of the study was determined using the purposive sampling method, one of the non-probability sampling techniques. The study was designed using a qualitative descriptive research design. The data collection tool was a semi-structured interview form prepared by the researcher based on a literature review. During the interviews, teachers were asked about the types of homework they assign, the frequency of assignments, the time students allocate for homework, the extent of feedback and monitoring provided, and whether they consider the grade level and academic performance of the class when assigning homework. The data obtained were analyzed using content analysis. The analysis revealed that almost all of the interviewed teachers considered homework necessary and assigned it regularly. While middle school mathematics teachers have various purposes for assigning homework, their primary goals were identified as helping students review lessons, reinforce learning, and ensure knowledge retention. Teachers generally assigned exercises from textbooks or worksheets they prepared themselves, avoiding research-based assignments. Additionally, teachers mostly assigned homework at the end of topics or at the end of each lesson, with most tasks taking less than an hour to complete. Teachers found it essential to provide feedback and monitor homework completion. They also considered grade level and academic performance when assigning homework. Based on the findings, recommendations were made for teachers, institutions, and researchers regarding homework practices.

Keywords: Feedback on homework, homework, homework monitoring, teachers' homework assignment practices, teachers' purposes for assigning homework

Giriş

Eğitim bireyin yaşamı boyunca gerek okulda gerekse okul dışında devam eden bir süreçtir (Kaplan Can ve Gelbal, 2022). Bireyin bütüncül gelişimini sağlamayı amaçlayarak tasarlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşturan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran, kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında; öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan tüm süreçlerin yürütülmesi esastır (MEB,2024). Günümüzde insanlık gibi eğitim anlayışı da çok hızlı bir şekilde gelişmekte ve değişmektedir. Sınıf iklimi öğrencilerin aktif katılım sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir şekilde oluşturulmalıdır (MEB, 2024). Eğitim anlayışı öğretmenin tek başına kaynak olmadığı, öğrencinin bilgiye kendi ulaşan, bilgiyi araştıran, kendi üreten ve kullanan konumunda olduğu bir anlayıştır. Egemen olan bu eğitim anlayışında öğrenci merkeze alınır ve öğrenme sürecine etkin katılım sağlamalıdır. Eğitim felsefesini ve eğitim programlarının kazandırılmasını ön gördüğü becerilerin sadece okulda yürütülen derslerle sağlanması kolay değildir (Güneş,2014). Okulda eğitimin bir bölümü

gerçekleştirilir. Fakat okulda geçirilen sürenin azlığı, öğrenilmesi gereken bilgilerin fazlalığı, öğrencilerin sahip olduğu bireysel farklılıklar gibi sebeplerle eğitim hedeflerinin tamamı okulda gerçekleştirilemez. Eğitim öğretim sürecinin okul dışına taşınması gerekmektedir. Eğitimi okul dışına taşımanın bir yolu da ev ödevleridir (Uçar,2018).

Ev ödevi geçmişten günümüze, ülkemizde ve dünyada varlığını sürdürürken hakkındaki tartışmaların dinmediği bir olgudur. Değişen eğitim politikalarına rağmen popülaritesini kaybetmeyen ev ödevlerinin gerekliliği hakkında alan yazında onlarca yayın bulunsa da bu yayınlarda da fikir birliğine varılamamaktadır. Gerekliliği hala tartışma konusu olsa da ev ödevi; öğretmenler, öğrenciler ve velilerin vazgeçemediği bir öğretim metodudur (Elma ve Samancı, 2024). Kaplan Can ve Gelbal (2022) öğretmenlerle yürüttükleri çalışmalarında ev ödevinin gerekli olduğunu ortaya koymuşlardır. Deringöl (2022) özellikle matematik dersinde öğrenimi desteklemek ve öğrenme kayıplarını engellemek için ödev verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Acar vd. (2015) ise yürüttükleri çalışmada, içeriği dolayısıyla daha fazla pratiklik gerektiren ve diğer derslere oranla daha soyut, daha fazla sembolik bilgiler içeren matematik dersinin ev ödevleri ile desteklenmesi gerektiğini iddia ederek özellikle matematik dersinde ev ödevinin gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Matematikte konular birbirine bağlantılıdır ve bir konu anlaşılmadan diğer konunun anlaşılması güçtür. Bu nedenle bir konu anlaşılmadan başka bir konuyu anlatmaya başlamak anlatılacak yeni konunun da anlaşılmamasına neden olacaktır. Ülkemizde sınıfların kalabalık oluşu ve matematik dersinde yoğun bir eğitim programının uygulanması öğrenilen konunun tekrar ve alıştırmalar yoluyla kalıcılığının sağlanması kısmen öğrenciye bırakılmaktadır. Bu nedenle matematik dersinde ev ödevi vermek daha fazla işleve sahiptir (Gürlevik, 2006).

Alanyazında verilen ev ödevlerinin yararlı olduğunu belirten araştırmacılar (Elgit, 2019; Ok ve Çalışkan, 2019; Oğuz vd., 2023) olduğu gibi bir yararı olmadığını veya sınırlı bir etkisinin olduğunu belirten araştırmacılar da bulunmaktadır (Akyüz, 2013). Ev ödevleri tüm dünyada uygulanan etkinlikler olmasına karşın değişen eğitim yaklaşımı ev ödevlerinin niteliğinin yeniden tartışılması gerektiğini ortaya koymuş, zaman zaman Türkiye dâhil dünyanın birçok ülkesinde ödev uygulaması yasaklanmış veya uygulamadan kaldırılmıştır (Kalyoncu, 2020). Ancak iyi bir ev ödevi öğrencinin akademik başarısını arttırabilecektir (Oğuz vd., 2023). Ev ödevlerinin daha faydalı ve daha etkili bir öğretim tekniği olması için izlenecek yollarla ilgili alan yazında birçok görüş ve öneri yer almaktadır. Eğitim sürecinde istendik kazanımları beceriye dönüştürmek için ev ödevleri amacına uygun olarak verilmelidir (Büyüktokatlı, 2009). Ayrıca ödevler veriliş amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalı (Aydemir,2024); öğrenci özelliklerine uygun olarak tasarlanmalı (Deveci,2011), çeşitlendirilerek öğrenciye sunulmalı, ödevlerin kontrolünü sağlanmalı ve geribildirimler sunulmalıdır (Gürlevik,2006). Ancak eğitim-öğretim programının hedeflerine uygun hazırlanmış, yapılandırılmış etkinlikler barındıran, öğrencilerin düşünme, mantık yürütme ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan ödevlerin öğrencilere kazanımlar açısından faydalı olacağı düşünülmektedir (Şentürk, 2013). Alanyazın incelendiğinde ev ödevinin çok boyutlu bir olgu olduğu ve diğer öğretim araçlarından daha karmaşık olduğu görülmektedir (Kaplan Can, 2022).

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı ortaokul matematik öğretmenlerinin ev ödevi verme amaçlarını ortaya koyarken ev ödevi verme uygulamalarını; yani verdikleri ödev türleri, ödev verme sıklıkları ve öğrencinin ödev

yapmaya ayırdığı zaman, verilen ödevlere sağlanan kontrol ve verilen ödevlere sağlanan dönütlerin yanı sıra sınıf seviyesi ve sınıf başarı düzeyinin öğretmenin ödev verme uygulamalarını etkileyip etkilemediğini ortaya koyarak ev ödevine dair çok boyutlu bir bakış açısı ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Bu amaçlar neticesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Öğretmenler ev ödevi veriyor mu?
- Öğretmenlerin ödev verme amaçları nelerdir?
- Öğretmenlerin ödev verme uygulamaları nasıldır?
- Öğretmenler ödev verirken nelere dikkat ediyorlar?

Alanyazın incelendiğinde hem yurt içi hem yurt dışında ev ödevine dair çeşitli çalışmalar yer almaktadır. Hem ilköğretim hem de ortaöğretim düzeyinde yayımlanan bu çalışmalar bazen genel çerçevede yürütülürken (İlgar,2005; Güneş, 2014) bazen bir ders (Yuladır ve Doğan, 2009; Atlı, 2012; Aydın,2011) ya da öğrenci grubu (Kalyoncu, 2020; Işık, 2008; Baynazoğlu, 2019) özelinde yürütülmüştür. Bazı çalışmalar ev ödevine dair değişkenleri incelerken (Öcal, 2009; Deniz,2019, Aydemir, 2024) bazıları bu değişkenlerin başarı üzerinde etkisini (Gündoğan Özben, 2006; Kaplan Can, 2019; Kır, 2023) araştırmaktadır. Deneysel çalışmaların yanı sıra öğrenci, öğretmen veya veli görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan çalışmalar (Kırmızıgül,2018; Kalyoncu,2020; Alpayar, 2020) da bulunmaktadır. Ayrıca PISA, TIMSS gibi uluslararası düzeyde yürütülen çalışmaların değerlendirme raporlarında ev ödevi olgusunun değerlendirildiği görülmektedir. Gerek bu uluslararası raporlarda gerekse yürütülen çalışmalarda ev ödevinin başarı üzerine etkilerinin incelenmesi ev ödevini araştırmaya değer kılmaktadır.

Matematik ev ödevleri kapsamında yürütülen çalışmalar genellikle ev ödevlerinin öğrenci başarılarına etkisini araştırmak üzere yapılmıştır (Kıran ve Kapıkıran,1999; Arıkan, 2017; Aklar,2019). Çoğunlukla sınıf öğretmenleri ile ilkököl düzeyinde yürütülen çalışmalar bulunmaktadır (Eraz,2014). Öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin ev ödevi hakkında görüşleri ve tutumlarını inceleyen çalışmalar mevcuttur (Gürlevik,2006; Yar Yıldırım, 2018, Uçar,2018). Fakat ortaokul matematik öğretmenlerinin ödev verme amaçlarını ve ödev verme uygulamalarını böylesine derinlemesine ve kapsamlı inceleyen çalışmaların sınırlı düzeyde kaldığı görülmüştür ve bu tür çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın ev ödevi hakkında yapılacak diğer çalışmalara ışık tutacağı ve matematik eğitimi alanına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma ile ortaokul matematik öğretmenlerinin ödev verme amaçları ortaya konulacağı gibi öğretmenlerin tercih ettiği ödev türleri, ödev verme sıklıkları, ödevle ayrılan süre ile ilgili düşünceleri, ödev verirken sınıf seviyesini ve sınıfın başarı durumunu dikkate alıp almama durumları ve ödevle sağladıkları kontrol-dönütlerin ele alınıp ayrıntılı bir betimleme sunulacağı ve elde edilen bulguların alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Ortaokul matematik öğretmenlerinin ödev verme amaçlarını ve ödev verme uygulamalarını incelemeyi amaç edinen bu çalışma doğası gereği nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalarda belirli bir duruma ilişkin algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya konmasına yönelik bir süreç izlenir (Yıldırım ve Şimşek 2013, s.91). Araştırmacı ele aldığı problemi yorumlayıcı bir biçimde inceler, bu inceleme sırasında katılımcının olay ya da olguya yüklediği anlama odaklanılır (Baltacı, 2019).

Öğretmenlerinin ev ödevi verip vermeme durumlarını, ödev veren öğretmenlerin ödev verme amaçlarını, verilen ödev türleri, ödev verme sıklıklarını, öğrencinin ödev yapmaya ne kadar zaman ayırdığını, ödev verirken sınıf seviyesi ve sınıf başarı düzeyinin dikkate alınıp alınmama durumunu, verilen ödevlerin kontrol edilip edilmeme durumunu ve ödevlere geribildirim sağlanıp sağlanmama durumunu inceleyen bu çalışmada öğretmenlerin ev ödevi olgusuna dair deneyimlerini kapsamlı bir özet olarak sunmak hedeflenmiştir.

Bu çalışmada öğretmenlerin ev ödevine dair deneyimlerini olguya dönüştürme çabası olmaksızın sadece katılımcıların olgu ile ilgili düşünceleri basit bir şekilde ve doğrudan tanımlanarak betimlenmiştir (Willis vd., 2016; Sandelowski, 2000). Bu şekilde bir olgunun doğrudan ve basit betimlemesinin sunan nitel betimsel çalışmalarda katılımcıların olguya dair öznel bakış açısı ortaya konur (Sandelowski; 2000). Lambert ve Lambert'in (2012) tanımladığı gibi bu ev ödevine dair görüşleri günlük terimlerle kapsamlı bir özet olarak ortaya konularak çerçeve kullanılmadan, bir sınır çizilmeden katılımcıların cevapları doğrudan kullanılarak olguya dair düşüncelerinin ne olduğunu ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada ortaokul matematik öğretmenlerinin ev ödevine ilişkin görüşleri inceleneceğinden katılımcılar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda görev yapan öğretmenlerden seçilmiştir. Koç Akran (2021) ev ödevi ile ilgili makale ve tezlerin sistematik analizini yaptığı çalışmasında araştırmacıların çoğunluğunun örneklem sayısını 50 ve üzeri olarak belirlediğini ifade etmiştir. Buna dayanarak bu çalışmada 60 öğretmen ile görüşülmüş; 8'inin ödev vermemesi sebebiyle tüm sorulara yanıt veren öğretmen sayısı 52 olmuştur. Örneklem seçiminde uygun örneklem yönteminde faydalanmıştır. Uygun örneklemede araştırmacılar; katılımcıları ulaşması kolay, araştırma için uygun ve gönüllü bireylerden seçmektedir (Patton, 2014, s.244). Katılımcıların demografik bilgileri Tablo1 ile sunulmuştur.

Tablo 1

Katılımcıların demografik dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Kadın	33	%55
	Erkek	27	%45
Mesleki kıdem	1-5	33	%55
	6-10	9	%15
	11-15	9	%15
	16-20	5	%8
	20+	4	%7
Mezuniyet	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	54	%90
	Matematik	3	%5
	Sınıf Öğretmenliği	3	%5
Mezuniyet Derecesi	Lisans	53	%88
	Yüksek lisans	6	%10
	Doktora	1	%1

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Bu çalışmada ortaokul matematik öğretmenlerinin ev ödevi verme amaçlarını ve ev ödevine ilişkin görüşlerini incelemek için görüşme tekniği ile veri toplanmıştır. Görüşme tekniği nitel araştırmalarda yararlanılan, bilgi toplamayı ve katılımcıların iç dünyasını sorgulayarak ilgili olguya dair bakış açılarını ortaya koymayı amaçlayan bir sohbet biçimindedir (Dömbekçi ve Erişen,2022). Veri toplamak için araştırmacı tarafından ulusal ve uluslararası alan yazında yer alan araştırmalara dayanarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları ile derinlemesine bilgi elde edilirken aynı zamanda bu bilgi genel bir çerçevede olacaktır (Dömbekçi ve Erişen,2022). Araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırma soruları ile paralel açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

- Ders saatini yeterli buluyor musunuz?
- Ders dışı çalışmaları gerekli görüyor musunuz?
- Siz görevlendirmeden öğrencileriniz ders dışı çalışmalar yapıyorlar mı?
- Ev ödevi veriyor musunuz?
- Ödev verme amacınız nedir?
- Ne tür ödevler veriyorsunuz?
- Ne sıklıkla ödev veriyorsunuz?
- Verdiğiniz ödevler öğrencilerin ne kadar zamanını alıyor?
- Ödev verirken öğrencilerinizin sınıf düzeyini dikkate alıyor musunuz?
- Ödev verirken öğrencilerinizin başarı düzeyini dikkate alıyor musunuz?
- Verdiğiniz ödevleri kontrol ediyor musunuz?
- Verdiğiniz ödevlere dönüt sağlıyor musunuz?

Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi yapmak araştırmadan elde edilen verileri anlamayı kolaylaştıracak ilişkileri ortaya koymak için yapılır. Bu çalışma ortaokul matematik öğretmenlerinin ev ödevi verme amaçları ve ev ödevine ilişkin yürüttükleri bazı uygulamaları ortaya koymayı amaçladığından verilerin anlamlı bir şekilde sunması çok önemlidir. İçerik analizinde asıl olan veriyi doğru bir biçimde anlamlandırmaktır (Baltacı, 2019). İçerik analizi yöntemi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259). Bu çalışmada verilerin analizi için yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından tekrar tekrar dinlenmiş ve tek tek yazılı metin haline getirilmiştir. Elde edilen metinler farklı zamanlarda tekrar tekrar okunarak araştırmacı tarafından içselleştirilmiştir. Metin içerisinde her soru için ilgili cevaplar belirlenerek bir araya getirilmiştir. Araştırma kapsamında olmayan veriler göz ardı edilmiştir (Creswell, 2018). Her bir soruya verilen yanıtlardan benzer olanlar gruplandırılmıştır. Anlamlı bir bütün oluşturan bu bölümler araştırmacı tarafından isimlendirilmiş yani kodlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013, s.260). Kodların uygunluğu bir uzman ve danışman ile görüşülerek kararlaştırılmıştır. Kodlar altında toplanan cevapların frekansları ve yüzdeleri belirlenmiştir. Böylece kodlar arasında hiyerarşik bir ilişki or-

taya konmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2013, s.254). Benzer kodlar birleştirilerek daha geniş başlıklar altında toplanarak sınıflandırılmasıyla kategori ya da temalar oluşturulmuştur (Creswell, 2018). Son olarak detaylı kodlara ve kategorilere ayrılan veriler yorumlanıp tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmacı bu kodlama işlemini belirli bir süre sonra yeniden yaparak bir önceki kodlamaları ile uyumunu ölçmüştür; bu şekilde kodlama güvenilirliğini sağlamıştır. Kodlama işlemini tamamladıktan sonra sık sık öğretmen cevaplarından alıntılar yapılarak her bir soruyu kendi içinde yorumlanmış ve bu yorumlar alanyazından alıntılarla desteklenerek ifade edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde Gaziantep ilinde Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapmakta olan 60 ortaokul matematik öğretmeni ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular sunulacaktır. Ortaokul matematik öğretmenlerinin ev ödevi verme amaçları üzerine odaklanılacak olan bu çalışmada aynı zamanda verilen ev ödevi türleri, öğretmenlerin ödev verme sıklığı, öğrencilerin ödev ayırdıkları zaman, ev ödevine sağlanan kontrol ve dönüt durumları ve ev ödevi vermeye alakalı sınıf başarısı ve sınıf seviyesi değişkenlerini dikkate alma durumları incelenerek katılımcı öğretmenlerin ev ödevi hakkındaki bakış açıları çok yönlü olarak ortaya konulmaktadır. Katılımcı öğretmenlere sorulan sorulardan yola çıkılarak elde edilen bulgular 5 alt başlık altında incelenecektir.

Bu başlıklar:

- Öğretmenlerin ödevi gerekli görme ve ödev verme durumları
- Ev ödevi verme amaçları
- Öğretmenlerin ödev verme uygulamaları
- Öğretmenlerin ödevlere kontrol ve dönüt sağlama durumları
- Öğretmenlerin ödev verilirken dikkate aldığı değişkenler

Öğretmenlerin Ödevi Gerekli Görme ve Ödev Verme Durumlarına İlişkin Bulgular

Katılımcı öğretmenlere “*Ders saatini yeterli buluyormusunuz?*” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Öğretmenlerin okuldaki matematik ders saatini yeterli bulup bulmamasına yönelik oluşturulan kodlar, kategoriler ve frekansları

Kategoriler	Öğretmen Cevaplardan Elde Edilen Kodlar	f	%
Evet	Ders saati müfredat konularının anlatılması için yeterlidir.	27	50
	Ders saati müfredat konularının anlatılması için yeterli değildir.	28	52
Hayır	Ders saati öğrenilenlerin uygulamaya geçirilmesi için yeterli değildir	10	19

Ders saatini yeterli bulan öğretmenler ders saatinin müfredat konularını anlatmak için yeterli ol-

duğunu bu nedenle daha fazla ders saatine ihtiyaç duymadıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin Ö46 kodlu öğretmen *“7 saat derse giriyorum ve müfredat kolay yeterli geliyor.”* diyerek kazanımları ders süresinde tamamlayabildiğini ve daha fazla derse ihtiyacı olmadığını belirtirken Ö54 kodlu öğretmen *“7 saat derse giriyorum bu süre fazla bile. Öğrenciler ders dışı çalışmalar yapmalılar pekiştirmek için, bireysel çalışmalar yapmalılar.”* cevabıyla ders saatinin fazla olduğunu ders dışı çalışmaların gerekliliğini vurgulamıştır.

Ders saatini yeterli bulmayan öğretmenler ise müfredat konularını anlatabilmek için ders saatlerinin yeterli olmadığını ya da öğrenilenlerin uygulama geçirilmesi için ders saatinin yeterli olmadığını dile getirmişlerdir. Örneğin Ö29 *“Hayır ders saati yeterli değil kazanımlar bu sürede yetişmiyor.”* cevabı ile daha fazla ders saatine ihtiyaç duymasını müfredatın yetişmemesi ile açıklarken Ö37 kodlu öğretmen ise *“Ders saatinin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Ben konu anlatmayı yetiştirirken test kitaplarındaki birçok örneği çözmek istiyorum. Her örneği çözelim derken kazanımın süresi bitiyor ve diğer konunun süresinden gidiyor.”* cevabıyla ders saatini uygulamalar yapmak için yetersiz bulduğunu dile getirmektedir.

Öğretmenlere *“Ders dışı çalışmaları gerekli görüyor musunuz?”* sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Ders dışı çalışmaları gerekli bulma durumuna ilişkin öğretmen cevaplarından oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları

Kategoriler	Öğretmen Cevaplardan Elde Edilen Kodlar	f	%
Evet	Ders saati öğrenme için yeterlidir.	2	4
Hayır	Öğrencinin ders saati dışında öğrendikleri üzerine kendi başına çalışması gerektiğinden ders saati yeterli değil.	22	40
	Ders saati yeterince pratik/uygulama yapmak (soru çözmek) yapmak için yeterli değil.	6	11
	Öğrencilerin öğrenilenleri tekrar edilerek kalıcı hale getirmesi gerektiğinden ders saati yeterli değil.	26	48
	Öğrencilerin bir sonraki derse hazırlık yapması gerektiğinden ders saati yeterli değil.	2	4

Ders dışı çalışmaları gerekli görmeyen iki öğretmen öğrencilerin okul dışı zamanlarda ders çalışmasının gerek olmadığını iddia etmektedirler. Ö9 kodlu öğretmen *“Evde ders çalışmaya gerek görmüyorum. Ders derste öğrenilir, öğrenci derste öğretmeni iyi dinler bir de deftere yazarsan tekrar etmiş olur”* şeklinde cevap verirken Ö33 kodlu öğretmen ise *“İlgileri sadece derste olsa başarılı olacaklarını düşünüyorum. Yapılan şey isteklilikle olmazsa zaten işe yarar olduğunu düşünmüyorum. Derste sadece derse odaklansa evde çalışmasına gerek kalmaz.”* cevabıyla öğrencilerin istekli olmaları durumunda ders dışı çalışmalara gerek olmadığını ifade etmektedir. Ders dışı çalışmaları gerekli gören 22 öğretmen bu durumu *“Öğrencilerin ders saati dışında öğrendikleri üzerine kendi başına çalışması gerekmesi”* gerekçesiyle açıklamaktadır. Ö58 kodlu öğretmen *“Öğrenme sadece 40 dk derste gerçekleşmez. Süreçtir. Öğretmenden ziyade öğrenciye düşen görevler vardır. Evde konuyu anlamlandırmalı, araştırmalar yapmalıdır. Sadece dersi dinlemek yeterli değil. Öğrenci kendi de üzerine düşünmeli. 40 dk ders farklıdır dersten sonra yapacağı çalışma farklıdır.”* cevabıyla öğrencinin öğrendikleri üzerine düşünmesi gerektiğini vurgulamakta, öğrenmenin ta-

mamlanabilmesi için öğrencinin kendi kendine yapacağı çalışmanın okulda alacağı dersten daha farklı bir öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Ders dışı çalışmaları gerekli göre 6 öğretmen bu durumu “*Ders saati yeterince pratik/uygulama yapmak (soru çözmek) yapmak için yeterli olmaması*” gerekçesiyle açıklamaktadır. Örneğin Ö34 kodlu öğretmen “*Bizim eğitim şartlarında ders dışı çalışmalar yapmadan başarılı olmak çok zor. Ders dışında da çalışmak zorundalar çünkü sınıflar kalabalık yeteri kadar ilgilenemiyoruz. Çok fazla soru örneği göstere-medığımız için öğrenciler de soru örneklerini ders dışında geliştirmeleri gerekiyor.*” cevabını vererek ders saati dışında çalışmaları neden gerekli gördüğünü ifade etmektedir. Ders dışı çalışmaları gerekli gören 26 öğretmen bu durumu “*Öğrencilerin öğrenilenleri tekrar edilerek kalıcı hale getirmesi gerektiğinden ders saati yeterli olmaması*” durumunu gerekçe göstermiştir. Örneğin Ö1 kodlu öğretmen “*Matematiğin tek se-ferde öğrenileceğini düşünmüyorum. Öğrenci derste sadece kısa süreli belleğine alır bilgileri. Sonrasında tekrarlar yaparak uzun süreli belleğe atmalıdır.*” cevabıyla bilginin kalıcılığı için tekrar yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Benzer şekilde Ö30 kodlu öğretmen “*Matematik için asla ders dışı çalışma yapmadan başarılı olmak diye bir şey yok. Cuma konuyu anlatıyorsun pazartesi ölü balık gibi bakıyorlar. Çünkü ödev yapmamış tekrar yapmamış. Matematikte süreklilik çok önemlidir. Cuma anlatılanı pazartesi unutmayan çok az öğrenci var. Zeki öğrenciler bunu yapabilir ama zeki öğrenci az. Ödev olmadan tekrar olmadan başarı sağlanacağını düşünmüyorum.*” cevabını vererek ders dışı tekrarın gerekliliğinden söz etmektedir.

Ders dışı çalışmaları gerekli gören 2 öğretmen ise bu durumu “*Öğrencilerin bir sonraki derse hazırlık yapması gerektiğinden ders saati yeterli olmaması*” ile gerekçelendirmiştir. Örneğin Ö32 kodlu öğretmen “*Ders dışı çalışmalar yapmak muhakkak gereklidir. Kendi yeterliliğini kazanmış sorumluluk bi-lincini geliştirmiş olan öğrenci için çok uzun süre gerekemeyebilir. Belki 5 10 dakika yetebilir ama mutlaka bakması gerektiğini düşünüyorum. Öğrencinin hazır gelmesini isterim. Hazır gelen öğrenci ile hazır gel-meyen öğrenci arasındaki farkı görüyoruz. Diğer öğrencilerin mutlaka kitaba bakmalarını, dersten önce hazırlık yapmalarını yararlı buluyorum.*” cevabını vermiştir.

Katılımcı öğretmenlere “Siz görev vermeden/ödevlendirmeden öğrencileriniz ders dışı çalışmalar yapıyorlar mı?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden yalnızca biri evet cevabı vermiştir. Bu öğretmenin cevabı “Kendiliğinden ders dışı çalışmalar yapıyorlar. Biz baştan söylüyoruz zaten her konu ile ilgili konu bitince evdeki kaynaklarınızdan istediğiniz soruları çözün diyoruz.” şeklindedir. Geriye kalan 59 öğretmen öğrencilerinin kendiliğinden ders dışı çalışmalar yapmayacağını; öğrencilerin bu bilince sahip olmadıklarını ifade etmektedirler. Ö56 kodlu öğretmen “Hitap edilen yaş kitlesi bunu yapamaz. Zihinsel ve fiziksel an-lamda yeni yeni gelişmeye başlayan bireylere hitap ediyoruz. Bu bireylerin tek başına karar verme yetkisi yok.” cevabı ile öğrencilerin yaşının küçük olması sebebiyle bu beceriye sahip olmadıklarını vurgulamak-tadır. Bazı öğretmen ise öğrencilerin bu bilinci kazanamamış olduğunu dile getirmektedir. Örneğin Ö1 kodlu öğretmen “Çalıştığım okul kötü bir semtte bulunuyor. Velilerimin çoğunluğu bilinçli değil. Bilinçsiz velinin çocuğu da bilinçsiz oluyor. Kendiliğinden çalışmıyor.” cevabı ile öğrencilerin ve velilerinin bilinç-li olmamalarını sebep göstermektedir. Öğretmenlere “Ev ödevi veriyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Soru yöneltilen 60 öğretmenden 52’si ödev verirken 8’i ödev vermemektedir.

Öğretmenlerin Ödev Verme Amaçlarına İlişkin Bulgular

Ev ödevi veren öğretmenlere “Ödev verme amacınız nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kodlar ve sıklıkları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Öğretmenlerin ödev verme amaçlarına dair oluşturulan kodlar ve sıklıkları

Öğretmenlerin Ödev Verme Amaçları	f	%
Öğrencinin tekrar ederek öğrendiklerinin kalıcı hale getirmesi	44	81
Öğrencinin öğrendiklerini pekiştirmesi	28	59
Öğrencileri ders çalışmaya mecbur etme	9	17
Öğrencinin öğrendikleri üzerine düşünmesini sağlama	4	7
Öğrencinin daha fazla soru çözmesi (pratik yapması)	17	31
Farklı soru tiplerini çözmeyi sağlama	10	18
Öğrencinin derste öğrenemediğini evde kendi kendine öğrenmesi	11	20
Öğrenin konuyu anlayıp anlamadığını görmek	5	9
Bir sonraki derse hazırlık yapmak	6	11
Anlaşılmayan konular üzerinde durma	4	7
Öğrenciye sorumluluk bilinci kazandırmak için	4	7
Öğrenciye ders çalışma alışkanlığı kazandırmak için	4	7
Velilerin ödev talebi olması	2	4

Ev ödevi verme amaçlarını öğrenmeyi hedeflediğimiz bu soruya verilen cevapları incelediğimizde, öğretmenlerin ödev verirken tek bir amaç gözetmedikleri birden fazla amaçla ödev verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerden elde edilen yanıtlar incelendiğinde ödev verme amaçlarını olarak tekrar ettirme, pekiştirme, öğrenilenleri kalıcı hale getirme, öğrenilenler üzerine düşünmeyi teşvik etme, fazla soru çözülürken pratiklik kazandırma, soru çeşitliliği ile buluşturma, anlaşılmayan konular üzerinde durma gibi amaçların yanı sıra öğrenciye ders çalışma alışkanlığı kazandırma, öğrenciye sorumluluk bilinci kazandırma, ders çalışma alışkanlığı kazandırma veya velinin isteğini yerine getirme amaçları bulunmaktadır.

Çalışmamızın asıl odaklandığı “Ödev verme amacınız nedir?” sorusuna verilen yanıtlar çeşitlilik gösteriyor olsa da katılımcı öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu tekrar etme ve pekiştirme amacıyla ödev vermektedirler. Diğer amaçlar bu amaçlarla birlikte dile getirilmektedir. Öğretmenler 44’ü “Öğrencinin tekrar ederek öğrendiklerinin kalıcı hale getirmesi” amacıyla ödev vermektedirler. Tekrar etmenin daha iyi öğrenmeyi ve kalıcılığı sağladığını düşünmektedirler. Örneğin Ö18 kodlu öğretmen “Öğrencinin konuyu tam öğrenmesi için ödev veriyorum. Tekrar yapmadan konuyu anlayamaz. Derste konuyu çok da iyi anlasa tekrar yapmazsa yazılıda 40-50 alıyor. Tekrar kısa süreli kalıcılığı sağlar. Haftalık tekrar bir aylık hafızaya aldırır, aylık tekrar bir yıllık hafızaya aldırır.” cevabını vererek öğrenilenlerin unutulmaması için tekrarın gerekli olduğunu vurgulamaktadır.

Ev ödevi veren katılımcı öğretmenlerin 28’i “Öğrencinin öğrendiklerini pekiştirmesi” amacıyla ödev vermektedirler. Okuldaki ders saatinin yeterli olmadığını düşünürken, öğrenilenlerin pekiştirilmesi için ev

ödevini gerekli görmekte, pekiştirdiği takdirde konunun daha kalıcı olduğunu ifade etmektedirler. Örneğin Ö29 kodlu öğretmen “Ders kitabının sonundaki etkinlikleri veriyorum bu şekilde öğrendiklerini uygulamış oluyorlar. Kazanımı pekiştirmiş oluyorlar. Konuyu öğrenmeyi sağlamak için değil de soru çözerek pekiştirmeleri için ödev veriyorum. Konunun daha iyi anlaşılmasını hedefliyorum. Çocuk konuyu öğrenirse sever öğrenemediyse öğrenmesi için pekiştirmesi gerekiyor.” cevabıyla pekiştirme amacıyla ödev verdiğini ifade etmektedir. Öğretmenler genellikle tekrarın öğrencinin derste öğrendiklerini pekiştirmesi ve kalıcı hale getirmesini sağladığını düşündüklerini ifade etmektedirler. Öğretmen cevaplarını incelendiğinde tekrar etme, pekiştirme ve kalıcılığı sağlama cevaplarının genellikle bir arada kullanıldığı dikkat çekmektedir. Öğretmenler tekrar ederek pekiştirileceğini ve tekrar ederek kalıcılığın sağlanacağını dile getirmişlerdir. Örneğin Ö16 kodlu öğretmen “Konuları pekiştirmek tekrar edilmesini sağlamak amacım. Öğrencilere tekrar et dediğimizde kendileri tekrar etmiyor. Ödev yaparken tekrar etmeyi sağlamış oluruz. Matematik *soyut bir ders okulda öğrendikleri evde tekrar edilmezse havada kalıyor. Üzerine bir iki kez tekrar edilmezse unutuluyor.*” cevabı ile tekrar etmenin öğrenilenlerin pekişmesini ve kalıcı hale gelmesini sağladığını ifade etmektedir.

Ev ödevi veren öğretmenlerin 4’ü “*Öğrencinin öğrenilenler üzerine düşünmesini sağlama*” amacıyla ödev vermektedir. Bu yanıtı veren öğretmenler öğrenmenin sağlanması için öğrencilerin öğrenilenler üzerine düşünmesi, öğrenilenler üzerine zaman harcaması gerektiğini, öğrencinin kendi ile baş başa kalması gerektiğini düşünmektedirler. Ö5 kodlu öğretmen “*Öğrencilerin kazanım sonunda ödev veriyorum. Öğrettiğim konu üzerine düşünsün diye. Mesela alanla ilgili konuda okulda etkinlikler yapıyoruz. Öğrencini bunun üzerine düşünmesi uygulama yapması gerekiyor. Okulda bunun için zaman yok. Eve havale ediyoruz. Aslında bu epistemolojik bir zorluğu gidermeye yönelik. Konuya has/ kazanıma has bir zorluğu gidermeye çalışıyoruz. Öğrencinin kendi başına bir öğrenme süreci yaşaması gerekiyor. Tek başına düşünmeyi öğrenmesi gerekiyor bazen. Öğrenci okulda öğrendiği bir şey üzerine yansıtıcı düşünemez. Evde tek başınayken öğrenme sürecini bir daha yaşaması gereken durumlar oluyor. Mesela kesirler konusu sadece dersteki etkinliklerle kavranabilen bir konu değil öğrencinin üzerine düşünmesi gerekiyor.*” cevabı ile yansıtıcı düşünmeye de değinerek öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencinin kendi kendine öğrenme süreci geçirmesinin önemini vurgular.

Öğretmenlerden alınan bir diğer yanıt ise “*Öğrenciyi ders çalışmaya mecbur etme*” şeklindedir. Ödev veren öğretmenlerin 9’u ders dışı çalışmaları gerekli gören fakat öğrencinin bunu kendiliğinden yapmayacağını düşündüklerinden ödev vermektedirler. Örneğin Ö20 kodlu öğretmen “*Ödev vermezsek çantalar hiç açılmıyor. Ödev verdiğimizde öğrenciler en azından yarım saatini matematiğe ayırmış oluyorlar. Tekrar etmeyi sağlıyoruz, bir şeylerin kalıcın olmasını sağlamaya çalışmış oluyoruz.*” cevabıyla öğrencinin tekrar etmesi gerekliliğini vurgulamakta, öğrenci bunu kendiliğinden yapmayacağı için ödev verdiğini belirtmektedir. Ö35 kodlu öğretmen “*Ödev verilmesi şart diye düşünüyorum. Şimdiki çocuklar o kadar dikkat çekken şeye sahip ki. Telefon televizyon bilgisayar... Tüm bunlar yüzünden çocuk dikkatini ödev yapmaya veremiyor. Onun yerine arkadaşıyla mesajlaşıyor. Ama bu şekilde olursa en azından okulda yaptığını evde tekrar etmiş oluyor.*” cevabını vererek öğrencilerin fazla dikkat dağıtıcı uyarana sahip olduğuna değinmektedir.

Ev ödevi veren öğretmenlerin 17’si matematik dersinde bol soru çözülmesinin gerekliliğinden bah-

sederek “Öğrencinin daha fazla soru çözmesi (pratik yapması)” amacıyla ev ödevi verdiklerini ifade etmişlerdir. Ö26 kodlu öğretmen “Matematik bol soru çözmeden anlaşılamayacağı için derste gördüklerini uygulama amaçlı ödev veriyorum. Bu hem kavramayı sağlıyor. Derste sınıf kalabalık süre az. En fazla 3 4 kişiyi tahtaya kaldırıabiliyoruz. Çocuk bireysel olarak soruları çözdüğü zaman evde hem konu tekrarı yapmış oluyor hem de çözemediğini gelip sorduğu için anlaması kolaylaşıyor.” cevabını vererek öğrencinin hem bol soru çözmesinin hem de soru ile kendi başına uğraşmasının faydasını vurgularken ödevi öğrencinin eksiklerini tamamlamasını sağladığına da değinmiştir. Ev ödevi veren öğretmenlerden 10’u “Farklı soru tiplerini çözmeyi sağlama” amacıyla ödev verdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler matematik dersinde soru çeşidinin sınırı olmadığını tüm soru tiplerinin sınıfta çözülmesi için zaman olmadığını söylemişlerdir. Örneğin Ö38 kodlu öğretmen “Tüm soru tarzlarını görmelerini istiyorum tüm soru tiplerini sınıfta çözmeleri imkânsız. Bu yüzden evde çözmelerini istiyorum.” cevabını vermiştir. Bazı öğretmenler öğrencilerin sınavlarda daha önce karşılaşmadıkları bir soru ile karşılaştıklarında çözüm yolu üretmekte zorlandığını bu nedenle ne kadar fazla soru tipi görürlerse öğrenciler için o kadar faydalı olacağını belirtmişlerdir. Örneğin Ö30 kodlu öğretmen “sekizinci sınıf öğrencilerine ek kitap da aldırıyoruz. Daha fazla test çözmelerini istiyoruz. Sınavda bir soruyu ilk kez görünce yapamayacağını, bilemeyeceğini düşünebilir. Daha fazla soru çözünce kendine güveni artabilir. Yapabileceğini düşünür.” cevabıyla farklı soru tipleriyle karşılaşmanın öğrencinin ders başarısını arttırmanın yanı sıra özgüven kazandıracağını vurgulamıştır.

Ev ödevi veren öğretmenlerin 11’i “Öğrencinin derste öğrenemediğini evde kendi kendine öğrenmesi” için ödev vermektedirler. Bu şekilde öğrencinin eksik öğrenmelerini tamamlayabileceğini düşünmektedirler. Örneğin Ö7 kodlu öğretmen “Anlamadığı yer varsa bunu tespit etmesini bekliyoruz. Evde çalışmazsa neresi anlamadığını keşfedemeyebilir. Çoğu öğrenci derste anladığını zannediyor. Ödevi yapmadığı zaman anlamadığını fark ediyor. Anlamadığı yeri fark ederse tekrar etme öğretmenine sorma gibi şeyler yapabilir. Ödev eksiği kapatması için bir fırsat. Öğrencinin *kendini değerlendirmesi açısından faydalı buluyorum.*” cevabı ile öğrencinin eksik öğrenmelerini fark ederek tamamlamasında ev ödevinin işlevsel olduğundan söz etmiştir. Ö36 kodlu öğretmen “*Kişi kendi imkânlarıyla öğrenmeyi sağlayabilir. Herkesin öğrenme tarzı farklıdır. Benim anlattığımı anlamayabilir. Ödevi yaparken herhangi bir aile ferdinden yardım alabilir bu şekilde öğrenebilir. Akran eğitimi de olabilir ki buna ara sıra teşvik ederim, bu şekilde de öğrenebileceğini düşünüyorum ödevle.*” ifadesiyle öğrencinin ödev yaptığında eksik olduğu yönleri tamamlamak için başvurduğu kaynaklara da değinmiştir.

Ev ödevi veren öğretmenlerin 5’i ev ödevi verdikten sonra bu ödevleri kontrol ederek “Öğrenin konuyu anlayıp anlamadığını görmek” amacıyla ödev vermektedirler. Örneğin Ö27 kodlu öğretmen “*Konu sonu ödeviyle çocuğun eksikliğini görmeye çalışıyorum. Dersin değerlendirmesi oluyor.*” cevabını vermiştir. Ev ödevi veren öğretmenlerin 6’sı “*Bir sonraki derse hazırlık yapmak*” amacıyla ödev vermektedirler. Bu öğretmenlerden bazıları anlatacağı konuya ön hazırlık yapmak için ödev vermektedirler. Bu öğretmenler verdikleri ödevlerle öğrenciye eski öğrenmelerini hatırlatmayı amaçlamaktadırlar. Örneğin Ö1 kodlu öğretmen “*Bazı ödevlerim ise geçmişten gelen eksikleri tamamlamak için. Hazır bulunuşlarının eksik olduğunu fark edersem kolay ama öğretici çalışma kâğıtları hazırlıyorum. Bunu hazırlarken bir önceki yıla dönerim. Oradaki eksiği tamamlamaya çalışırım.*” cevabını vererek geçmişten gelen eksikleri tamamlamanın önemini vurgulamaktadır. Sonraki derse hazırlık yapmak için ödev veren öğretmenlerin

bazıları eksikleri gidermek için değil de bir sonraki derste kullanmak için veri toplamaya ya da materyal tasarlamaya yönelik ödevler vermektedirler. Örneğin Ö5 kodlu öğretmen *“konuya başlarken ödev vermem gerekebilir. Mesela veri analizi konusu işleyeceğiz öğrenciye önce veri toplatıyorum ki kendi topladıkları verinin modunu bularak öğrensin.”* cevabıyla yapacağı uygulamada kullanacağı verileri toplatmak amacıyla ödev verdiğini dile getirmektedir.

Ev ödevi veren öğretmenlerin 4’ü *“Anlaşılmayan konular üzerinde durmak”* amacıyla ödev vermektedirler. Öğretmenler ders anlattıktan sonra öğrencilerden ya da yazılı sınavdan aldıkları dönütlerle iyi anlaşılmadığını düşündükleri konulara yoğunlaşmak amacıyla ödevler vermektedirler. Ö9 kodlu öğretmen *“Sınıf içinde konunun tam kavranmadığını hissedersen ödevi önem veriyorum. O konuyu o gün çok iyi kavramamışlarsa ödev verip biraz da kendilerinin bakmasını istiyorum. Eğer ödev vermişsem o ödevi çözerim. Yani konuyu tekrar etmiş oluyorum. Tam kavramadıklarını hissettiysem, yazılılarda hangi konuyla ilgili çok hata yapıldıysa onun üzerinde durmak için ödev veririm.”* diyerek ödevi eksikleri tamamlamak için verdiğini söylemiştir.

Soru yöneltile öğretmenlerin 4’ü ödev vererek *“Öğrenciye ders çalışma alışkanlığı kazandırma”* amacına sahiptir. Örneğin Ö1 kodlu öğretmen *“küçük yaşta öğrencilere ödevlerle ders çalışmayı öğretir, bunu alışkanlık haline getirsek belki bu bir kültür haline gelecek ve eğitiminin ilerleyen yılları için özgün çalışma becerisi kazanacaktır.”* cevabıyla ödev yapmanın ders çalışma alışkanlığı kazandırabileceği fikrini vurgulamaktadır. Soru yöneltile öğretmenlerin 4’ü ödev vererek *“Öğrenciye sorumluluk bilinci kazandırma”* amacına sahiptir. Ö27 kodlu öğretmen *“Ödev veriyorum vermek zorundayım. Konuyu öğrenmesinde ziyade biraz sorumluluk kazandırmak istiyorum. Görev bilincinin olması gerekiyor. İlerisi için bu gerekli. Öğrenci ‘benden beklenen bir şey var’ demeli sorumluluk kazanmalı. İlerde aile yeterli olmayacak kendi başına bir şeyler yapmayı öğrenmeli ve ders çalışma alışkanlığı kazanmalı.”* cevabı ile öğrenciye sorumluluk bilinci kazandırmanın önemini vurgulamaktadır.

Ev ödevi veren öğretmenlerin 2’si *“Velilerin ödev talebi olması”* sebebiyle ödev vermektedir. Örneğin Ö34 *“Velinin de ödev beklentisi var; öğrenci de ödev almış olarak size geliyor. Bundan vazgeçmek çocuğun dağınıklığına sebep oluyor. Düzen ödev ile sağlanıyor.”* cevabını vererek veli talebinin ödev verme aşamasındaki etkisini dile getirmektedir. Öğretmen cevaplarından anlaşıldığı üzere ev ödevi verme amaçlarını belirleyen birçok faktör vardır. Öğrencilerin niteliği ve niceliği, öğretmenin kişisel özellikleri, öğretilen konuların niteliksel özellikleri, görev yapılan okulun durumu, ailelerin özellikleri ödev verme amaçlarını belirleyen bazı faktörlerdendir.

Öğretmenlerin Ödev Verme Uygulamalarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında öğretmenlerin ödev verme uygulamalarına dair *“Verilen ödevin türü”, “Ödev verme sıklığı”, “Öğrencinin ödevi ayırdığı zaman”* değişkenleri incelenecektir.

Öğretmenlerin Verdikleri Ödev Türlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere *“Ne tür ödevler veriyorsunuz?”* sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kodlar ve sıklıkları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5*Öğretmenlerin verdikleri ödev türlerine ilişkin kodlar ve sıklıkları*

Öğretmen Cevaplardan Elde Edilen Kodlar	f	%
Ders kitabından verilen uygulama ödevleri	27	50
Öğretmen tarafından hazırlanan çalışma kağıtları	28	52
Kaynak kitaplardan verilen ödevler	10	19
Araştırma ödevleri	5	9

Soru yöneltilen öğretmenlerden 27'si ders kitabından ödevler vermektedirler. Herkes tarafından ulaşılabilir olması ödevde kaynak olarak kullanılmasının başlıca sebebidir. Örneğin Ö1 kodlu öğretmen "Okul kitabındaki 'öğrendiklerimizi uygulayalım bölümünü ödev olarak veriyorum. Çünkü her öğrencinin elinde bu kitap var.'" cevabıyla ders kitabını kaynak olarak kullanmasını gerekçelendirmiştir. Soru yöneltilen öğretmenlerden 10'u ise kaynak kitaplardan ödevler verdiklerini ifade etmektedir. Örneğin Ö8 kodlu öğretmen "Senenin başında bir kaynak kitap aldırıyorum. İmzalıyorum. Senenin sonunda tamamını çözülmüş olarak bana getiriyorlar." cevabını vermiştir. 28 öğretmen kendi hazırladığı çalışma kağıtlarını ev ödevi olarak kullandığını ifade etmektedir. Örneğin Ö9 kodlu öğretmen "Fazla yardımcı kaynak kullanmam. Kaynak benim diye düşünüyorum. Hiç kaynak aldımam. Tavsiye de etmiyorum ama güzel bir başarı elde ettik. Kaynak ise ben oldum. Konuyu bitirdiğim zaman etüt tarzında sorular hazırlarım. Bu şekilde güzel başarılar elde ettik. Kendimiz soru üretip LGS'de çıkacak soruları öngörüyoruz." cevabıyla LGS sınavına yönelik kendi oluşturduğu kaynakları kullandığını ifade etmiştir. Ö36 kodlu öğretmen ise "Okulun sosyo-ekonomik durumu kötü. Öğrencilerin araştırmaya yönelik ödev veremiyorum. İnternet, kütüphane erişimi zor. Bu nedenle evde kendi imkanlarıyla yapabilecekleri ödevler vermem gerekiyor. Hazırladığım testler ve çalışma kağıtları ya da okul kitabının alıştırma sorularıyla götürmeye çalışıyorum." cevabını vererek öğrencilerin imkanları doğrultusunda hareket ettiğini ifade etmektedir. Soru yöneltilen öğretmenlerden 5'i araştırma ödevi vermektedirler. Örneğin Ö4 kodlu öğretmen "Az da olsa araştırma ödevi veriyorum. Bazen matematik tarihi ile ilgili araştırma ödevi veririm. Mesela Pisagor bağıntısı ne bunu öğrenin değil de Pisagor kimdir diye araştırmalarını istiyorum" cevabını vermiştir. Birçok öğretmen araştırma ödevi veremediğini dile getirmiştir. Bu öğretmenlerden bazıları matematik dersinin doğasının araştırma yapmaya uygun olmadığını dile getirirken bazıları ise öğrencilerin araştırma yapma bilincine ve becerilerine sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin Ö31 kodlu öğretmen "Araştırma ödevi vermiyorum. Çünkü internetten kopyala yapıştır yapıyorlar bu şekilde hiçbir anlamı olmuyor." cevabını vererek araştırma ödevini amacına ulaşmadığından tercih etmediğini ifade etmektedir. Ö25 kodlu öğretmen ise "Araştırma ödevi veremiyorum çünkü öğrencilerin kaynak imkânı yok. İnternet yok, bilgisayar yok öğrencilerin." cevabıyla araştırma ödevi vermemesini öğrencilerin imkanlarının kısıtlı olmasıyla açıklamaktadır.

Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklıklarına İlişkin Bulgular

Ev ödevi veren öğretmenlere "ne sıklıkla ödev veriyorsunuz?" sorusu yönlendirilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Ödev verme sıklıklarına ilişkin öğretmen cevaplarına dair oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları

Kategoriler	Öğretmen cevaplarından elde edilen kodlar	f	%
Belirli bir ödev verme sıklığı olan	Her ders sonunda ödev verenler	21	40
	Her konu/kazanım sonunda ödev verenler	36	69
Belirli bir ödev verme sıklığı olmayan	Ödev ihtiyacı duyduğunda ödev verenler	4	7

Öğretmenlerden 21'i "*Her dersin sonunda*" ödev verdiklerini ifade etmektedirler. Örneğin Ö1 kodlu öğretmen "*Her dersin sonunda ödev veririm. Eğer konuda ilerlemediyse sadece öğrendiğimiz bir soru tipinden 5 tane daha yazmalarını söylüyorum.*" cevabını vererek her ders sonunda öğrencilere o derste işlenen kadarını tekrar ettirdiğini belirtmiştir. Ö14 kodlu öğretmen "*Konu bitmeden ödev veriyorum. Çünkü çok uzun süreli konular var. Ben her gün her dersin sonunda o gün ne işlediysen onunla ilgili ödev veriyorum. Çocuk eve boş gitmeyecek.*" ifadesiyle öğrenciyi ders çalıştırmayı hedeflediğini belirtmektedir.

Ödev veren öğretmenlerden 36'sı "*Konu/kazanım sonunda*" ödev vermektedir. Bu öğretmenler ödev vermek için konunun/kazanımın tamamlanması gerektiğini düşünmektedirler. Örneğin Ö24 kodlu öğretmen "*Konu bittikçe ödev veririm. Bu 2 3 haftada 1 defaya denk geliyor. Konu bitmeden ödev veremiyorum çünkü öğrenci daha öğrenmediği bir soruyu görürse kafası daha da karışıyor ve 'öğrenemedim' moduna giriyor. Bu şekilde hem soru çözmüş oluyor hem de güven kazanıyor.*" cevabı ile konu tamamlanmadan ödev vermenin zararlarına değinmiş ve konu bitiminde verilen ödevin öğrencide oluşturacağı pozitif tutumu dile getirmiştir.

Ödev veren öğretmenlerden yalnızca ikisi ödev vermeye dair belli bir sıklık belirtmemişlerdir. Bu öğretmenler "*Ödev ihtiyacı duyduğunda*" ödev vermektedirler. Ö9 kodlu öğretmen ödevi çok gerekli görmekte ve çok nadir ödev vermektedir. Ödev verme sıklığı sorulduğunda "*Konuya göre değişir. Sınıf içinde tam kavranmadığını hissedersen ödev önem veriyorum. O konuyu o gün çok iyi kavramamışlarsa ödev verip biraz da kendilerinin bakmasını istiyorum. Yani konuyu tekrar etmiş oluyorum, tam kavramadıklarını hissettiysem.*" cevabını vermiştir. Ö5 kodlu öğretmen ise genellikle sonraki derste kullanmak üzere ödev vermektedir. Ödev verme sıklığı sorusuna Ö5 kodlu öğretmen "*Her konuda ödev vermiyorum konuya göre ödev veriyorum. Dönemde dört beş ödev veriyordum araştırma ve veri toplamaya yönelik. Ben öğrencinin zamanından daha az çalma taraftarıyım. Sınıf ortamı yeterli değil ise ödev vermeyi tercih ediyorum. Hayatın içinden öğrensin diye ödev veriyorum.*" ifadesiyle her konuda ödev ihtiyacı olmadığını vurgulayarak belirli bir ödev verme sıklığı olmadığını dile getirmektedir.

Verilen Ödevlerin Öğrencilerin Ne Kadar Zamanını Aldığına İlişkin Bulgular

Ev ödevi veren öğretmenlere "*Verdiğiniz ödevler öğrencilerin ne kadar zamanını alıyor?*" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kodlar ve sıklıkları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7

Ödevlerin öğrencinin ne kadar zamanını aldığına ilişkin oluşturulan kodlar ve sıklıkları

Öğretmen cevaplarından elde edilen kodlar	f	%
0-30 dk arası	17	31
31-60 dk arası	29	54
61-120 dk arası	3	6
121+ dk	2	4

Öğretmenler öğrencilerin ödevle ayırdıkları zaman hakkında genellikle kararlıdır ve kısa süreli ödevler verdiklerini vurgulamışlardır. Soru yöneltilen öğretmenlerden 17'si *"Yarım saatten kısa süren ödevler"* verdiklerini ifade etmektedirler. Örneğin Ö36 kodlu öğretmen *"Çocuğun tüm gününü alamayız ve tek ders matematik değil. Amacım sadece yarım saat bugün ne yaptığına göz atması."* cevabı ile diğer derslerden de ödevi olması ihtimaliyle uzun süreli ödev vermekten kaçındığını vurgulamıştır. Ö8 kodlu öğretmen ise *"Çok vakit almaz ödevlerim yarım saati geçmez. Sık ama kısa zamanlı ödevler veriyorum"* cevabıyla ödevle ayrılacak zamanı ödev verme sıklığı ile ilişkilendirmektedir.

Soru yöneltilen öğretmenlerden 29'u *"Yarım saat bir saat arası"* sürecek ödevler verdiklerini ifade etmektedirler. Örneğin Ö1 kodlu öğretmen *"Konu sonunda verdiklerim bir buçuk saat sürer en fazla. Bunu da hafta sonuna getiriyorum yani bir güne 1 saat düşüyor en fazla. Günlük ödevlerim ise 1 saati bile bulmaz."* cevabını vermiştir. Uzun süreli ödevler genellikle proje ödevi şeklindedir. Ya da öğretmenler bu uzun süreli ödevlerin teslim süresini uzak tutarak günlük ödevle ayrılan zamanı dengelemektedirler. Soru yöneltilen öğretmenlerden 3'ü *"1-2 saat arası"* zaman alacak ödevler verdiklerini ifade etmektedirler. Örneğin Ö45 kodlu öğretmen *"Ödevlerim diğer derse kaç gün olduğuna göre değişiyor. Çok gün varsa uzun ödevler veririm. Ama ödev bir günde 1-1 buçuk saat alır. Uzun ödevler de 3 saat sürer ama birkaç güne yayılır."* cevabını vererek gün başına düşen zamana dikkat ettiğini vurgulamaktadır. Ö5 kodlu öğretmen ise *"Ödevle ayrılan süre değişir. Fakat genellikle 1 2 saatlik olmaz daha fazla düşünmeyi gerektirir sürece yayılır."* cevabını vererek ödevden beklentisi dolayısıyla uzun süreli ve zamana yayılan ödevler verdiğini ifade etmektedir.

Öğretmenlerin Ödev Verirken Dikkate Aldığı Değişkenlere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında öğretmenlerin ödev verirken sınıf seviyesini (sınıfın kaçınıcı sınıf olduğu) ve sınıfın başarı düzeyini dikkate alıp almamasına ilişkin bulgular sunulacaktır.

Öğretmenlerin Ödev Verirken Sınıfın Başarı Düzeyini Dikkate Alıp Almamasına Yönelik Bulgular

Ev ödevi veren öğretmenlere *"Ödev verirken sınıfın başarı düzeyini dikkate alıyor musunuz?"* sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8

Başarı düzeyini dikkate almaya kategoriler, kodlar ve sıklıkları

Kategoriler	Öğretmen Cevaplarından Elde Edilen Kodlar	f	%
Başarı düzeyini dikkate alan öğretmen cevapları	Ödev miktarı değişkenlik gösterenler	14	26
	Ödev zorluk seviyesi değişkenlik gösterenler	21	39
	Ödevin içeriği değişkenlik gösterenler	6	11
Başarı düzeyini dikkate almayan öğretmen cevapları	Görev yaptığı okulda başarı düzeyi farkı olmayan	5	9
	Değişikliğe gerek duymayanlar	19	35

Ödev verirken sınıfın başarı düzeyini dikkate alan öğretmenlerin 14'ü ödev verirken sınıfın başarı düzeyine göre “ödevin miktarında” değişiklik gösterdiklerini belirlemektedirler. Burada öğretmenlerin büyük çoğunluğu yüksek başarılı sınıflara daha fazla, düşük başarılı sınıflara daha az ödev vermektedirler. Örneğin Ö4 kodlu öğretmen “Başarı düzeyi düşükse az soru veririm başarılı sınıfa daha çok. Mesela bir saate kaç soru çözebileceğine bakıyorum. Başarısızsa 10 soru başarılı ise 20 soru veririm. Öğrenciye göre davranmak gerekir.” cevabını vermiştir. Bunun aksine Ö12 kodlu öğretmen “Başarılı sınıfa daha çok ödev verdiğim de oluyor başarısız sınıfa daha çok ödev verdiğim zamanlar da oluyor. Bu da konu ve çocukların o anki seviyesiyle alakalı. Çocuk çok iyi olabiliyor ama hedefimiz daha da iyi olmasıysa üst düzey sorular sorabiliyoruz, kaynak araştırmasını isteyebiliyoruz. Bazen de kötü olan öğrenciyi geliştirmek için, orta seviyenin üzerine çıkarmak için fazla ödev verdiğim oluyor.” diyerek sınıf başarı düzeyinin ödev miktarını farklı yönlerle etkilendiğini, bazen başarı seviyesi düşük öğrencilere daha fazla ödev verdiğini dile getirmektedir.

Ödev verirken sınıfın başarı düzeyini dikkate alan öğretmenlerin 21'i başarı düzeyinden etkilenecek ödevin “zorluk derecesini” değiştirmektedirler. Yüksek başarılı öğrencilere daha zor ödevler verirken düşük başarılı öğrencilere daha kolay ödevler vermektedirler. Örneğin Ö2 kodlu öğretmen “Başarı düzeyini dikkate alıyorum. Hatta bireysel başarı düzeyini de dikkate alıyorum sınıf başarısı yüksekse bir tık daha zorlu görevler verebiliyorum. Başarı düşükse daha kolay ödev veriyorum. Bunun amacı öğrencinin yapabilirliğini sağlamak, öğrenci ödevi yapabilmeli.” cevabı ile öğrenciye yapabileceği ödevler verilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Ödev verirken sınıfın başarı düzeyi bazı öğretmenlerin “Ödevin içeriğini” birden fazla yönüyle etkileyebilmektedir. Örneğin Ö26 kodlu öğretmen “Başarılı sınıflara ekstra ve daha zor test veriyorum. Başarısız öğrenci daha fazla ödev verilip yapılmadıkça daha kötü oluyor. Bu çocuğa daha basit yapılabilir ödev vererek ilk başta ilgisini arttırmak gerekiyor. Ödev yapmayan kişi fazla ilgisi olmayan kişidir. Fazla ilgisi olmayan kişiye fazla ödev vermek daha isteksiz hale getiriyor.” cevabıyla başarı düzeyinin hem ödev miktarını hem de ödevin zorluğunu etkilediğini dile getirmekte ve neden böyle bir tutum sergilediğini belirtmektedir.

Ödev verirken başarı düzeyini dikkate almayan öğretmenlerden 5'i “Okullarında başarı seviyelerine göre ayrı ayrı sınıflar olmasını” sebep göstererek başarı düzeyini dikkate alamadıklarını ifade etmektedirler. Ö10 kodlu öğretmen de “Verdiğim ödevlerde zor ve kolay sorular oluyor. O yüzden herkese aynı ödevi veriyorum. Ayrıca her sınıfta çok iyi ve çok kötü öğrenciler var. Sınıf iyi diye o sınıfa zor test dağıtsam o sınıftaki kötü öğrenci arada kaynamış oluyor.” diyerek başarılı sınıfları olmadığından ayrımı

olmadığını ve ayırım yaparsa yaşayacağı olumsuzluğu bildirmektedir. Ödev verirken sınıfın başarı düzeyini dikkate almayan öğretmenlerden 19'u "*değişikliğe gerek duymama*" gerekçesini sunmaktadırlar. Örneğin Ö15 kodlu öğretmen "*Ödevi çok önemli görmediğim için bu ayırım yok. Zaten derse katılan derse motive olan başarılı çocuk o ödevi versem de vermesem de çalışıyor. Bazı öğrenciler ödev olarak vermesek de yapıyor. Fakat motive edemediğimiz öğrenciye de ödevin hiçbir faydası olduğunu düşünmüyorum.*" cevabıyla başarılı öğrencinin kendiliğinden ders dışı çalışmalar yapacağından o öğrencilere ekstra ödev verilmesini gerekli görmediğini vurgulamıştır. Ö18 kodlu öğretmen "*Ödevlerim arasında fark yok. Fakat konuyu az anlayan çocuk basit soruları çözebilmiş mi çözememiş mi diye kontrol ederim. 10 soru verdiysem her öğrencinin 10 soruyu da yapmasını beklemem. Kitaptaki sorular genellikle kolaydan zora gidiyor. Başarısız öğrenci ilk 3 soruyu yaptı ise benim için yeterli. Çocuk 1 seviyesindeyse onu 2 seviyesine getirmeye çalışıyorum. Ödevler aynı beklentiler farklı. Öğrenci yapmaya çalışsın yeter. Aynı ödev veriyorum hep kitabı veriyorum.*" cevabında başarılı ya da düşük başarılı sınıflar ya da öğrenciler arasında ödevlerinin değil de beklentilerinin farklı olduğunu ifade etmektedir.

Öğretmenlerin Ödev Verirken Sınıf Seviyesini Dikkate Alma Durumlarına İlişkin Bulgular

Ev ödevi veren öğretmenlere "*Ödev verirken sınıf seviyesini yani sınıfın kaçınıcı sınıf olduğu dikkate alıyor musunuz?*" sorusu yönlendirilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları Tablo 9'te sunulmuştur.

Tablo 9

Öğretmenlerin sınıf seviyesini dikkate almalarına ilişkin kategoriler, kodlar ve sıklıkları

Kategoriler	Öğretmen cevaplarından oluşturulan kodlar	f	%
Evet	Ödev Miktarı Değişiklik Gösterenler	15	29
	Ödevin Zorluk Düzeyi Değişiklik Gösterenler	2	4
	Ödevin İçeriği Değişiklik Gösterenler	25	49
	Öğrenciye karşı tutumu değişiklik gösterenler	3	6
Hayır	Her sınıf seviyesine aynı şekilde ödev verenler	13	25

Sınıf seviyesini yani sınıfın kaçınıcı sınıf olduğunu dikkate alan öğretmenlerden 15'i "*Ödev miktarında*" farklılıklar olduğunu dile getirmektedirler. Yani bu öğretmenler küçük yaşa farklı büyük yaşa farklı miktarda ödev verdiklerini belirtmektedirler. Bu öğretmenlerin ödev miktarındaki değişim bazen sınıf seviyesi değişince yaşı değişmesin bazen de merkezi ortak sınavın yalnızca sekizinci sınıflarda yapılmasındandır. Sınıf seviyesinin ödev miktarını yaşa dayalı olarak etkileyen öğretmenlerden bazıları küçük sınıflara daha fazla ödev verilmesini gerekli görmektedirler. Ö1 kodlu öğretmen "*5.sınıflara ders çalışma alışkanlığı kazandırmak için ve onlar daha çabuk unuttuğu için daha sık ödev veriyorum.*" cevabıyla küçük yaşta olan öğrencilere neden daha fazla ödev verdiğini gerekçelendirmektedir. Bazı öğretmenler de aksine küçük yaştaki öğrencilere daha az ödev verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Örneğin Ö38 "*5. sınıflar ödev yapmaktan sıkılıyorlar bu nedenle mesela iki konuyu birleştirip o şekilde ödev veriyorum. Çok basit konularda ödev vermediğim oluyor. İhtiyaç duyunca ödev veriyorum.*" cevabıyla küçük yaş grubu öğrencilerine daha az ödev vermesini gerekçelendirmektedir. Ödev miktarını etkileyen diğer bir faktör de sekizinci

sınıf öğrencilerinin katılacak merkezi ortak sınavdır. Öğretmenlerin çoğu öğrencileri bu sınava hazırlamaya yönelik olarak daha fazla ödev vermektedirler. Örneğin Ö36 kodlu öğretmen “*Evet sınıf seviyesini dikkate alıyorum. 5. ve 6. sınıflara yüklenmem ama 8.sınıflara aşırı yüklenirim bunun sebebi LGS sınavıdır. Onlar çalışmak zorundalar isteklerine bırakamayız. O yüzden onları zorlarım ama 5. ve 6. sınıflara fazla ödev vererek zorlara ön yargıyla yaklaştıkları bu dersten daha da soğumalarını istemiyorum. Bu yüzden fazla ödev vermiyorum.*” cevabında sekizinci sınıfları sınava hazırlamak için daha fazla ödev verdiğini fakat küçük yaş gruplarına olumsuz tutum geliştirmek istemediği için çok fazla ödev vermediğini belirtmektedir. Bu öğretmenlerin aksine bazı öğretmenler 8. sınıf öğrencilerinin sınava hazırlandığını, ödev yapmanın zaman kaybına yol açacağını; bu nedenle sekizinci sınıflara ev ödevi verilmemesi ya da daha az ödev verilmesi gerektiğini dile getirmektedirler. Örneğin Ö15 kodlu öğretmen “*Sekizinci sınıf öğrencilerine zaman alıcı ödevler vermiyoruz. Onlara sınava hazırlanacak zaman bırakıyoruz.*” cevabını vermiştir.

Ödev verirken sınıf seviyesini dikkate alan öğretmenlerden 25’i “*Ödevin içeriği*” bakımından değiştiğini belirtmiştir. Bu öğretmenlerin bazılarına göre içeriğin değişme sebebi çocukların yaşlarının farklılaşması iken bazılarına göre sekizinci sınıfların merkezi ortak sınava hazırlanmasıdır. Yaşa dayalı olarak içeriği değiştiren öğretmenler öğrencilerin becerilerini sebep göstermişlerdir. Örneğin Ö13 kodlu öğretmen “*5 ve 6. Sınıflara az zamanlı merak uyandıracak oyun tarzı; ama yaş büyüdükçe test çözme ödevleri veriyoruz. 5-6. sınıflara somut düşünme 7-8.sınıflara soyut düşünme ödevleri veriyoruz.*” cevabıyla öğrencinin yaşının gerektirdiği ihtiyacına göre ödev verdiğini belirtmiştir. Bazı öğretmenler de bu iki faktörü bir arada değerlendirmişlerdir. Örneğin Ö2 kodlu öğretmen “*Sekizlere LGS için LGS’de başarı sağlaması soruları çözebilmesi için daha çok test çözdürerek pratik yapmalarını sağlamak için test şeklinde ödevler veriyorum. Ama 7.sınıflarda etkinlik şeklinde ödevler verebiliyorum. 6.sınıfta evde yapılabilecek deneysel etkinlik ödevleri veriyorum. Etkinlik ödevinden kastım işlediğim konuya ilişkin günlük hayat soruları ile etkinlikler yapıyoruz uzun süreli ama sekizlerde sınava yönelik test çözdürüyoruz.*” cevabıyla hem ortak sınavın hem de yaşın etkilerini dile getirmektedir. Ö1 kodlu öğretmen “*Sekizlerde sınava hazırlandıkları için hız kazandırıcı ödevler veriyorum pratik sağlamayı amaçlıyorum. Test çözdürerek test çözme tekniklerini öğrenmelerini istiyorum. Yaş büyüdükçe ödev artık ders çalışma alışkanlığı amacıyla değil de eksikleri tamamlayıcı ve geliştirici ödevleri veriyorum.*” cevabı ile sınıf seviyesine göre yaptığı çok yönlü değişiklikleri dile getirmektedir.

Ödev verirken sınıf seviyesini dikkate alan öğretmenlerden 3’ü “*Öğrenciye sergiledikleri tutumun*” sınıf seviyesinden etkilendiğini söylediler. Örneğin Ö45 kodlu öğretmen “*5.sınıflar ve 8. sınıflar tabii farklı. 5.sınıflarda daha sıkı tutuyorum. Bu şekilde öğrenciler tarzını anlıyor. Disiplini sağlıyorum. Öğrenci bu disiplin doğrultusunda ne yapması gerektiğini öğreniyor. 5. sınıflar ilk geldiklerinde bunu bilmiyor. O yüzden sıkı tutuyoruz.*” cevabıyla öğrenciyi disipline etmeyi amaçladığını ifade etmektedir. Soru yöneltilen öğretmenlerden 13’ü sınıf seviyesinin ödev verme uygulamalarını etkilemediğini ifade etmektedirler. Örneğin Ö50 kodlu öğretmen “*Sınıf seviyesi beni çok etkilemez. Her gün tekrar amaçlı ve çok uzun sürmeyen ödevler veriyorum zaten.*” cevabını vermiştir. Benzer şekilde Ö20 “*Taktığım hep aynıdır. Defteri arka sayfayı açarlar. Ben de o gün ne öğrettiysem onunla ilgili alıştırmalar yazdırırım.*” cevabıyla ödev verme uygulamalarının değişmediğini ifade etmektedir.

Öğretmenlerin Verdikleri Ödevlere Kontrol ve Dönüt Sağlamalarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında öğretmenlerin ödevleri kontrol etmesi ve ödevlere dönüt sağlamalarına ilişkin bulgulara yer verilecektir.

Öğretmenlerin Verdikleri Ödevleri Kontrol Etme Durumlarına İlişkin Bulgular

Ev ödevi veren öğretmenlere “Verdiğiniz ödevleri kontrol ediyor musunuz?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Ödev kontrolüne dair oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları

Kategoriler	Öğretmen Cevaplarından Oluşturulan Kodlar	f	%
Evet	Ödevi kendi kontrol eden öğretmenler	18	36
	Ödevi bazen kendi, bazen görevli öğrenciye kontrol ettirenler	17	34
	Ödevi görevli öğrenciye kontrol ettiren öğretmenler	10	20
Hayır	Ödev kontrolü yapmayan öğretmenler	5	10

Soru yöneltilen öğretmenlerden 18’i ödevi “*Her zaman kendisi*” kontrol etmektedir. Bunun gerekli gördüklerini vurgulamaktadırlar. Örneğin Ö40 kodlu öğretmen “*Tabii ki ediyorum. Baştan sağma ödevleri kontrol etmiyorum. Çözüm yollarına bakıyorum. Ne yapmış, amacı ne, nasıl yapmış? Öylece yazıp gelmiş mi dikkat ediyorum.*” cevabıyla öğrencilerin ödevlerini detaylıca incelediğini dile getirmiştir. Ödevi kontrol eden öğretmenlerden 17’si ödev kontrolünü “*Bazen kendisi yaparken bazen görevli öğrencilere*” yaptırmaktadırlar. Buna gerekçe olarak zamanın yeterli olmamasını göstermektedirler. Ö37 kodlu öğretmen “*Her ders edemiyorum. Ödev bakan öğrenciler oluyor. Ama yine de boşlamasınlar diye bir anda bugün ödev ben bakacağım diyorum. Bu şekilde korkuyorlar. Ama her ders ben kontrol edersem sınıfın kontrolünü sağlayamam. Sınıflar çok kalabalık. Gürültü oluyor.*” cevabını vererek sınıf ortamının ödevin kendisi tarafından kontrol edilmesine uygun olmadığını belirtirken ödevi kontrol etmenin öğrencide oluşturacağı dışsal motivasyonu sağlamak için arada ödevlere baktığını dile getirmektedir.

Soru yöneltilen öğretmenlerin 10’u ödevleri “*görevli öğrenciye*” kontrol ettirmektedirler. Örneğin Ö17 kodlu öğretmen “*Görevli öğrenciler kontrol ediyor. Çünkü benim kontrole vaktim yok.*” cevabıyla ödev kontrolüne ayıracak zamanı olmadığını dile getirmektedir. Ö5 kodlu öğretmen bundan farklı bir gerekçe ile “*Rutin ödevleri kontrol etmiyorum çünkü kontrol ettiğimde gördüm ki yapmış olmak için yapıyorlar. Bir öğrenciye kontrol ettiriyorum ama değerlendirmiyorum. Ama bunu söylemiyorum. Öğrenciyi kitaptaki alıştırmalar için motive edemeyiz not korkusu ile yapıyorlar. O ödevleri bir öğrenci göstermelik yapıyor ya da kaytarıyorsa dışsal motivasyonla nasıl yaptırırım bilmiyorum illa bir kaçır yol buluyor öğrenci. Kaçak şekilde yapıp yapmadığını anlamam için çok zaman ayırmam gerekir ama buna değmez diye düşünüyorum.*” cevabında öğrencinin dışsal motivasyonla yaptığı ödevi çok faydalı bulmadığından ödev kontrolüne zaman harcamak istemediğini yine de görevli öğrencilere kontrol yaptırdığını söylemiştir. Ev ödevi veren öğretmenlerin 5’i verdikleri bu ödevleri kontrol etmemektedirler. Ö22 kodlu öğretmen “*Kontrol etmiyorum*

çünkü dönüt veremiyorum. Kontrol etmek zaman alıyor, zaman harcamıyorum.” cevabını vererek ödevde dönüt sağlayacak vakti olmadığından kontrol etmenin de gerekli olmadığını söylemiştir. Ö7 kodlu öğretmen ise *“Edemiyorum çünkü sınıf kalabalık süre az müfredat yoğun. Ne kadar soru çözersem o kadar iyi algılanır diyorum bu da zaman ister. Kontrole zaman harcayacağıma soru çözmeyi tercih ediyorum.”* cevabıyla ödev kontrolüne zaman ayırmak istemediğini dile getirmiştir.

Öğretmenlerin Verdikleri Ödevlere Dönüt Sağlamalarına İlişkin Bulgular

Ev ödevi veren öğretmenlere *“Verdiğiniz ödevlere dönüt/geribildirim sağlıyor musunuz?”* sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdiği yanıtlara dayalı oluşturulan kategoriler, kodlar ve sıklıkları Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Öğretmenlerin verdikleri ödevde dönüt sağlanmasına ilişkin kategoriler, kodlar ve sıklıkları

Kategoriler	Öğretmen cevaplarından oluşturulan kodlar	f	%
Evet	Tüm öğrencilere dönüt sağlayan öğretmenler	26	50
	İstekli öğrencilere dönüt sağlayan öğretmenler	17	34
Hayır	Dönüt sağlamayan öğretmenler	8	16

Ev ödevi veren öğretmenlerden 26’sı verdiği ödevlere tümüyle dönüt sağlamaktadır. Örneğin Ö11 kodlu öğretmen *“Verdiğim ödevi sınıfta çözerim. Yoksa hiç anlamı olmaz. Öğrenci yapabildiğini zaten yapar. Öğrenci yapamadığı sorulardan öğrenir. En etkin öğrenme yapamadığın sorularla olur. Ben en etkin öğrenmeyi böyle sağladım bu yüzden öğrencilerime de böyle yaklaşıyorum. Çözüyorum ki yapamadıkları yanlış yaptıkları eksik oldukları yerleri görsünler ki bir daha aynı hataya düşmesinler.”* cevabıyla ödevde dönüt verdiğini ve bunun gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Bu öğretmenlerden bazıları tüm ödevde değil de yapılamayan sorulara dönüt sağlamaktadırlar. Bunu yapabilmek için öğrencilere yapamadıkları soru olup olmadığını sormaktadırlar. Örneğin Ö7 kodlu öğretmen *“Hangi soruları yapamadıklarını sorar çözerim sınıfta. Eğer zaman varsa tamamını çözüyorum. Belli sorular var yapılamayacak onların üzerinde duruyoruz.”* cevabını vermiştir. Öğretmenlerden bazıları bir sonraki derste kullanmak üzere ödev vermektedir. Bu öğretmenler ödevi derste kullandığından dönütü de direkt sağlamış olduklarını dile getirmektedirler. Örneğin Ö8 kodlu öğretmen *“Dönüt vermeye çalışırım. Derste ele alıyoruz tartışıyoruz. Ödevi zaten dersin içinde kullanacağım şekilde veriyorum.”* cevabını vermiştir. Benzer şekilde Ö5 kodlu öğretmen *“Ödevi zaten ders amaçlı kullandığımızdan dönütü bu şekilde sağlamış oluyorum. Sınıf tartışması şeklinde kullanıyoruz.”* cevabıyla ödevde nasıl dönüt sağladığını açıklamaktadır.

Öğretmenlerin 17’si *“istekli öğrencilere”* dönüt sağlamaktadır. Örneğin Ö17 *“İstekli öğrenciler sorularını soruyorlar. Üst düzey soruları zaten sınıfta herkese çözüyorum ve benzer örnekler çözüyorum. Başarısız öğrenci zaten öğrenemeyeceği için dönüt sağlamıyorum.”* Cevabıyla dönütü istekli öğrencilere sağlama sebebine değinirken Ö29 Kodlu öğretmen ise *“Öğrenciler yazı yazarken ödevlerini kontrol ediyorum ve yapmadıkları soruları anlatıyorum. Ardından o soruyu 4 arkadaşlarına anlatmalarını istiyorum.”* ifadesiyle kontrol ve dönütü nasıl birebir olarak sağladığını dile getirmektedir.

Soru yöneltilen öğretmenlerden 8'i verdiği ödevlere dönüt sağlamamaktadır. Bunun gerekçesi dönüt sağlayacak vakit olmamasıdır. Örneğin Ö51 kodlu öğretmen “Ödevlere dönüt sağlayamıyorum. Yazılıdan sonra öğrencilerin eksiklerini tespit ediyorum ödevde dönüt verecek vakit yok.” ifadesiyle ödevde dönüt veremediğini yazılılardan tespit ettiği eksiklere dönüt verdiğini dile getirmektedir. Benzer şekilde Ö14 kodlu öğretmen “Ders esnasında etkinlikler yaparak eğitime dönüt sağlıyorum. Ödevin sorularına dönüt vermiyorum.” cevabıyla ödevde dönüt sağlamak yerine öğretime odaklandığını ifade etmektedir.

Tartışma

Bu bölümde görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular ile alan yazından elde edilen verilerin karşılaştırılma sonuçları tartışılacaktır. Daha akıcı ve anlaşılır olması için tartışma bölümü araştırma sorularıyla ilişkili başlıklar halinde ele alınacaktır.

Öğretmenlerin Ev Ödevi Verme Durumları

Çalışmamızdan elde edilen bulgular, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ders saatlerini yeterli gördüğünü ancak yine de ders dışı çalışmaların gerekliliğini vurguladığını ortaya koymaktadır. Ödevin yalnızca akademik bir gereklilik olarak değil, bağımsız öğrenme sürecinin bir parçası olarak değerlendirildiği görülmektedir. Buna karşın, az sayıda öğretmen, öğrencilerin boş zamanlarını koruması gerektiğini savunarak ödevin gereksiz olduğunu öne sürmektedir. Bu bulgu, öğretmenlerin pedagojik yaklaşımlarının ödev verme eğilimlerini doğrudan etkilediğini düşündürmektedir.

Alan yazındaki çalışmalar matematik öğretmenlerinin genellikle ders saatlerini yetersiz gördüğünü ve öğrenme sürecinin okul dışında da devam etmesi gerektiğini ileri sürmektedir (Yenilmez & Avcu, 2011; Akkaya & Kurtuluş, 2011). Ancak bu çalışmada öğretmenlerin çoğunluğu ders saatlerinin yeterli olduğunu ifade etse de, ders dışı çalışmaların öğrenmenin kalıcılığını artırdığı görüşünü paylaşmaktadır. Bu durum, ödevin yalnızca eksik kazanımları tamamlamak için değil, öğrencinin bireysel öğrenme sürecini desteklemek amacıyla da kullanıldığını düşündürmektedir. Snead ve Burris (2016), matematikte beceri kazanımının pekişmesi için öğrencinin bağımsız olarak alıştırma yapmasının kritik olduğunu vurgulamıştır. Bu doğrultuda, öğretmenlerin ders süresi ve ödev arasındaki ilişkiyi zaman yetersizliği bağlamında değil, öğrenmenin doğası açısından ele aldığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğrencilerin kendiliğinden ders dışı çalışma yapmadığını belirtmiş ve bu nedenle ödevin yönlendirici bir araç olarak kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, bazı öğretmenler, zorlamayla yapılan çalışmaların etkili olmayacağını, öğrencinin içsel motivasyon geliştirmesinin esas olduğunu savunmaktadır. Akbaba ve Aktaş (2013), içsel motivasyonu olmayan öğrencilerin dışsal zorlamalarla çalışmaya yönlendirilse bile bu sürecin verimli olmayabileceğini öne sürmektedir. Dolayısıyla, öğretmenlerin ödev politikalarını belirlerken yalnızca akademik gereklilikleri değil, öğrencinin öğrenmeye yönelik motivasyonunu nasıl geliştireceğini de dikkate alması önem taşımaktadır.

Ödevin öğrenciler üzerindeki etkisi, yalnızca akademik boyutla sınırlı kalmamakta, psikososyal yönleriyle de ele alınmaktadır. Arslan ve Elma (2023), bazı öğretmenlerin ödevin öğrencilerde bıkkınlık, yorgunluk ve stres yarattığını belirttiğini aktarmaktadır. Çalışmamızda da benzer şekilde, az sayıda

öğretmen öğrencilerin çocukluklarını yaşaması gerektiğini ve evde ders çalışmanın onların psikolojik iyi oluşuna zarar verebileceğini dile getirmiştir. Buna karşın, Yuladır ve Doğan (2009), aile desteğinin ödev sürecine dahil edilmesinin öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Buradan hareketle, öğretmenlerin ödev verirken yalnızca akademik kazanımları değil, öğrencinin psikososyal gelişimini ve aile faktörünü de göz önünde bulundurması gerektiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin Ev Ödevi Verme Amaçları

Öğretmenlerin ev ödevi verme nedenleri, öğrenmeyi pekiştirme, öğrenciyi öğrenmeye yönlendirme ve ders sürekliliğini sağlama gibi temel amaçlar etrafında şekillenmektedir. Tekrar ve pekiştirme işlevi, öğretmenler tarafından ödevin en önemli pedagojik aracı olarak görülmekte, alan yazında da farklı branşlarda ve seviyelerde benzer işlevlere sahip olduğu belirtilmektedir (Rosário vd., 2015; Kaplan Can & Gelbal, 2022). Öğrenmenin kalıcılığını artırma hedefi, ödevin yalnızca bir görev değil, bilinçli bir öğrenme uygulaması olarak değerlendirildiğini göstermektedir (Yeşilyurt, 2020). Öğrenciyi ders dışı çalışmaya teşvik etme amacı da öğretmenler tarafından sıkça vurgulanmaktadır. Çalışmamız, öğretmenlerin öğrencilerin kendi başlarına ders dışı çalışmadığını gözlemlediğini ve bu eksikliği gidermek için ödevi bir yönlendirme aracı olarak kullandığını ortaya koymaktadır. Alan yazında da ödevin öğrenme süresini uzattığı ve öğrenciyi düşünmeye sevk ettiği belirtilmektedir (Kaur, 2011; Babadoğan, 2019; Elma & Samancı, 2024). Ancak, içsel motivasyon olmadan verilen ödevlerin etkisiz olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır (Akbaba & Aktaş, 2013). Bu bağlamda, öğretmenlerin ödevi yalnızca zorunluluk olarak değil, öğrencinin bağımsız öğrenme becerilerini geliştiren bir araç olarak kurgulaması gerekmektedir. Öğrenciyi bir sonraki derse hazırlamak da ödevin önemli işlevlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Çalışmamızda öğretmenlerin, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyini artırarak sınıf içi katılımını güçlendirmek amacıyla ödev verdiği görülmektedir. Alanyazın, ödevin derse hazırlık sürecinde öğrencinin katılımını ve öğrenme verimliliğini artırdığını ortaya koymaktadır (Özer & Anıl, 2011; Arslan & Elma, 2023). Öğretmenlerin bu yaklaşımı, ödevin sadece bireysel öğrenme sürecini değil, sınıf içi öğretim kalitesini de desteklediğini düşündürmektedir.

Öğretmenlerin bir kısmının ödevi, öğrencileri bir sonraki derste kullanılacak materyalleri hazırlamaya veya veri toplamaya yönlendirmek için verdiği görülmektedir. Ancak çalışmamızda bu amacın sınırlı sayıda öğretmen tarafından dile getirilmesi, ödevin genellikle doğrudan konu tekrarı ve öğrenmeyi pekiştirme amacıyla verildiğini düşündürmektedir. Alan yazında, matematik derslerinde materyal kullanımının öğretimi desteklediği vurgulanmasına rağmen (İnan, 2006; Aydoğdu vd., 2014), öğretmenlerin bu tür ödevleri nadiren tercih etmesi, öğrencilerin materyal geliştirme konusundaki yeterlilik eksikliği veya öğretmenlerin bu tür görevleri ödev olarak nitelendirmemesi gibi faktörlere bağlı olabileceği söylenebilir. Öğrencilerin öğrenme düzeyini değerlendirme amacıyla ödev verilmesi, öğretmenlerin öğretim sürecine yönelik geri bildirim alma ihtiyacını yansıtmaktadır. Çalışmamızda bazı öğretmenlerin ödevi, öğrencilerin konu eksiklerini belirleme ve öğrenme süreçlerini değerlendirme amacıyla kullandığı görülmüştür. Alan yazında da ev ödevinin ölçme ve değerlendirme işlevi taşıdığı belirtilmektedir (Bulut vd., 2022; Kaplan Can & Gelbal, 2022; Yar Yıldırım, 2018). Ancak çalışmamızda bu amacın diğerleri kadar sık dile getirilmemesi, öğretmenlerin ödevi değerlendirme aracı olarak öncelikli görmediğine işaret etmektedir. Bu durum, öğretmenlerin ölçme-değerlendirme için daha doğrudan yöntemleri tercih etmesi veya öğrencilerin

ödevleri güvenilir bir değerlendirme kaynağı olarak sunamayacağını düşünmesiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Matematik öğretmenleri tarafından sıklıkla belirtilen bir diğer ödev verme amacı ise fazla sayıda ve farklı türde soru çözdürmektir. Matematik öğretiminin doğası gereği pratik yapmanın ve analitik düşünmenin önemli olduğu bilinmektedir (İlhan, 2012; Kesici, 2016). Ancak bu amacın alan yazında diğer ödev verme amaçları kadar yaygın olarak ele alınmaması, mevcut araştırmaların büyük ölçüde anket verilerine dayanması ve matematik öğretmenlerinin ödev verme yaklaşımlarına dair ayrıntılı nitel çalışmaların eksik olmasıyla açıklanabilir. Çalışmamızda öğretmenlerin matematik ödevlerini çoğunlukla işlem pratiği ve soru çözme üzerinden kurguladığı görülmektedir. Bu eğilim, öğretmenlerin ödevi yalnızca kavramsal öğrenmeyi desteklemek için değil, aynı zamanda öğrencilerin işlem yetkinliklerini geliştirmek ve sınav başarısını artırmak için de kullandığını göstermektedir.

Öğretmenlerin Ödev Verme Uygulamaları

Bu başlık altında öğretmenlerin ödev verme uygulamaları incelenecektir. Öğretmenlerin ne tür ödevler verdikleri, ne sıklıkla ödev verdikleri ve öğrencinin ödevine ne kadar zaman ayırdıkları başlıkları altında sunulacaktır.

Öğretmenlerin Verdikleri Ödevin Türleri

“Öğretmenlere yöneltilen “amacınızı gerçekleştirmek için ne tür ödevler veriyorsunuz” sorusuna verilen yanıtlar genellikle kullanılan kaynakların açıklanması şeklinde olmuştur ve elde edilen cevaplara göre kodlama yapılmıştır. Öğretmenlerin ödev verirken büyük ölçüde ders kitaplarını temel alması, ödevin kaynağını çeşitlendirme konusunda kısıtlarla karşılaştığını göstermektedir. Çalışmamızda öğretmenlerin neredeyse tamamı, ders kitaplarının konu sonu bölümlerinden ödev verirken, sınırlı sayıda öğretmenin kendi hazırladığı çalışma kağıtlarını kullandığı görülmüştür. Alan yazında da öğretmenlerin en yaygın ödev kaynağı olarak ders kitaplarını tercih ettiği belirtilmektedir (Kaplan Can & Gelbal, 2022; Işık, 2008). Ancak öğretmenlerin ders kitabı dışına çıkamaması, öğrencilerin ödev yoluyla eleştirel düşünme, problem çözme ve araştırma becerileri kazanmasını sınırlandırmaktadır.

Öğretmenlerin alternatif ödev türlerini sınırlı kullanması, öğrenci başarısı açısından önemli bir sınırlılık oluşturmaktadır. Rosário vd. (2015), ödev türünün akademik başarı üzerinde etkili olduğunu, ancak öğretmenlerin uygun ödevler hazırlamada kısıtlarla karşılaştığını ifade etmektedir. Çalışmamızda, öğretmenlerin yalnızca %10'unun araştırma ödevi verdiği görülmüştür. Oysa araştırma ödevleri, öğrencilerin bilgiye erişim becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olarak gösterilmektedir (Kaplan Can & Gelbal, 2022; Yar Yıldırım, 2018). Katılımcıların araştırma ödevi vermemelerini, öğrencilerin araştırma yapacak imkana sahip olmamasıyla açıklaması, eğitimde fırsat eşitliği bağlamında dikkat çekici bir noktadır. Öğretmenlerin farklı amaçlara sahip olsalar da benzer türde ödevler vermesi, ödevlerin pedagojik işlevinin mevcut koşullar nedeniyle sınırlandığını göstermektedir. Maddi ve teknik yetersizliklerin, öğretmenlerin pedagojik hedefleri doğrultusunda ödev verme esnekliğini kısıtladığı anlaşılmaktadır. Çalışmamızın ortaya koyduğu bu durum, öğretmenlerin ödev verme süreçlerinde yaşadığı yapısal sınırlamaların daha ayrıntılı incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Eğitim politikalarının, öğretmenlerin ödev çeşitliliğini artıracak araçlara erişimini sağlamaya yönelik düzenlemeler içermesi, ödevin öğrenmeye katkısını artırmada kritik bir adım olacaktır.

Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklıkları ve Öğrencilerin Ödev Ayırdığı Zaman

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğrencilerin ödev ayırdığı sürenin yarım saat ile bir saat arasında olmasını hedeflemektedir. Çalışmamızda elde edilen veriler, alan yazında rapor edilen sonuçlarla büyük ölçüde örtüşmektedir (Kaplan-Can, 2019; Yar Yıldırım, 2018; Kaur, 2011). Öğrencilerin günlük ödev ayırdığı sürenin kısa tutulması, öğretmenlerin akademik gerekliliklerle öğrencilerin sosyal hayatlarını dengeleme konusunda hassas davrandığını göstermektedir. Bu yaklaşım, uzun süreli ödevlerin öğrencilerde bıkkınlık yarattığını ve akademik başarıya olumlu katkı sunmadığını ortaya koyan araştırmalarla da paralellik göstermektedir (Turanlı, 2007; Özdemir, 2015). Öğretmenler, ödev süresini belirlerken öğrenci seviyesini, başarı durumunu ve ödevin niteliğini dikkate almaktadır. Küçük yaş gruplarına daha kısa süreli ödevler verilmesi, üst sınıflarda ise ödev ayrılan sürenin artırılması eğilimi gözlemlenmektedir. Ancak sekizinci sınıf öğrencilerinin sınav hazırlık sürecine zarar vermemek adına bazı öğretmenlerin daha az zaman gerektiren ödevler verdiği de görülmektedir. Öğrenci özelliklerinin ödev ayrılan süreyi belirlemede kritik bir faktör olduğu anlaşılmakla birlikte, öğretmenlerin bu faktörleri nasıl yorumladıkları konusunda ortak bir yaklaşım bulunmamaktadır. Alan yazındaki çalışmalar da bu durumu desteklemekte, ancak sürenin nasıl ideal şekilde ayarlanması gerektiğine dair net bir çerçeve sunmamaktadır (İlgar, 2005; Büyüktokatlı, 2009).

Ödev ayrılan süre, öğretmenlerin ödev verme sıklığı ile de doğrudan ilişkilidir. Sık ödev veren öğretmenlerin daha kısa süreli ödevleri tercih etmesi, seyrek ödev veren öğretmenlerin ise daha uzun zaman gerektiren ödevler vermesi bu durumu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra proje veya araştırma ödevlerinin zaman açısından daha geniş bir çerçevede planlandığı anlaşılmaktadır. Çalışmamızda öğretmenlerin ödev sürelerini belirlerken farklı değişkenleri göz önünde bulundurması, ödev politikalarının öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillendirildiğini göstermektedir. Ancak, öğrenci özelliklerinin ödev ayrılan süreyi nasıl belirlediği konusunda öğretmenlerin farklı yaklaşımlar benimsemesi, bu konunun daha derinlemesine araştırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin Ödev Verirken Dikkate Aldığı Unsurlar

Bu bölümde öğretmenlerin ödev verirken sınıf başarı düzeyini ve sınıf seviyesini yani sınıfın kaçınıcı sınıf olduğunu dikkate alıp almadıklarına ilişkin bulgular tartışılacaktır.

Öğretmenlerin Ödev Verirken Sınıfın Başarı Düzeyini Dikkate Alma Durumları

Öğretmenlerin ödev verirken sınıfın başarı düzeyini dikkate alma konusunda ortak bir yaklaşım sergilemediği görülmektedir. Çalışmamızda öğretmenlerin %54'ü başarı düzeyine göre ödevlerini şekillendirirken, %46'sı bu değişkeni dikkate almamaktadır. Alan yazın, ödevin öğrencinin yetkinlik ve yeterlilik seviyesine göre uyarlanması gerektiğini vurgulasa da (Alpayar, 2020; Kapıkıran & Kıran, 2018), öğretmenlerin bir kısmının her sınıfa aynı ödevi vermesi, bireyselleştirilmiş öğretime yeterince yer verilmediğini düşündürmektedir.

Başarı düzeyine göre ödev veren öğretmenlerin bazıları daha başarılı sınıflara daha fazla ve zorlayıcı ödevler verirken, bazıları düşük başarılı sınıflara daha fazla ödev vererek akademik gelişimi desteklemeyi

amaçlamaktadır. Ancak, öğrenci kapasitesinin üzerinde zorlukta ödevler vermek, öğrenme motivasyonunu olumsuz etkileyebilir (Marzano & Pickering, 2007). Ödev içeriğini sınıf seviyesine göre uyarlayan öğretmenler, başarılı gruplara geliştirici, düşük başarılı gruplara pekiştirici ödevler vermektedir. Buna karşın, bazı öğretmenlerin zaman kısıtı ve pratiklik nedeniyle tüm sınıflara aynı ödevi verdiği görülmektedir (Acar vd., 2015). Genel olarak, öğretmenlerin başarı düzeyine göre farklı uygulamalar izlediği, ancak bu konuda tutarlı bir eğilim bulunmadığı anlaşılmaktadır. Ödevi bireyselleştirme ve başarı düzeyine göre uyarlama, öğrencinin öğrenme sürecine katkı sağlayabilirken, öğretmenlerin bu konuda zaman ve kaynak kısıtları nedeniyle farklı yaklaşımlar benimsediği görülmektedir. Öğretmenlerin ödev verme kararlarını nasıl şekillendirdiğini ve öğrencinin akademik gelişimi üzerindeki etkisini daha kapsamlı araştırmalarla ele almak gerekmektedir.

Öğretmenlerin Ödev Verirken Sınıf Seviyesini Dikkate Alma Durumları

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ödev verirken öğrencinin sınıf seviyesini dikkate aldığını belirtmiş, ancak bu değişkeni nasıl değerlendirdikleri konusunda farklı uygulamalar izledikleri görülmüştür. Alan yazın, ödevin öğrencinin yaş ve akademik seviyesine uygun şekilde düzenlenmesi gerektiğini vurgularken (Kapıkıran & Kıran, 1999), çalışmamızda öğretmenlerin ödev miktarı, zorluk seviyesi ve içeriğini sınıf seviyesine göre şekillendirdiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin daha büyük yaş gruplarına daha fazla ve daha zor ödevler verme eğiliminde olduğu, küçük yaş gruplarına ise öğrenmeyi teşvik eden ve ilgiyi canlı tutan ödevler sunduğu görülmektedir. Bu yaklaşım, öğrencinin akademik gelişimini desteklemenin yanı sıra, derse karşı olumlu tutum geliştirmesine de katkı sağlamaktadır (Ramdass & Zimmerman, 2011). Özellikle sekizinci sınıflar için merkezi sınav hazırlığının ödev stratejilerini etkilediği, öğretmenlerin bu seviyedeki öğrencilere çoktan seçmeli sorular içeren test odaklı ödevler verdiği görülmektedir (Yeşilyurt, 2006; Kaplan Can & Gelbal, 2022). Ancak öğretmenlerin ödev politikalarına dair ifadeleri ile uygulamaları arasındaki tutarsızlık dikkat çekmektedir. Çalışmamızda öğretmenlerin başarı ve sınıf seviyesine göre farklı ödev stratejileri izlediğini ifade etmesine rağmen, pratikte çoğunlukla tek tip ödev verdikleri görülmektedir. Alan yazındaki bazı çalışmalar da öğretmen görüşleri ile fiili uygulamalar arasında benzer bir tutarsızlık ortaya koymaktadır (Acar vd., 2015; Kukliansky, 2016). Öğretmenlerin ifade ettikleri stratejiler ile gerçek uygulamaları arasındaki farkların nedenlerini anlamak, ödevlerin öğrenme sürecine etkisini artırmak için önemli bir araştırma alanı olarak değerlendirilmektedir. Ev ödevlerinin amaçlarına uygun şekilde yapılandırılması, hem öğrencilerin akademik gelişimine katkı sağlamak hem de öğretmenlerin pedagojik uygulamalarını daha bilinçli hale getirmek açısından kritik bir unsur olarak ele alınmalıdır.

Ödevlerin Kontrol Edilmesi ve Dönüt Sağlanması

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ödevleri kontrol etmenin gerekliliğini vurgulamakta, ancak bu süreci nasıl yönettikleri farklılık göstermektedir. Çalışmamızda öğretmenlerin %90'ının ödev kontrolü yaptığı, ancak bu kontrolün yöntem açısından çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Öğretmenlerin bir kısmı kontrolü doğrudan kendileri sağlarken, bazıları görevli öğrencilere devretmekte veya sınıf içinde ortak

inceleme yapmaktadır. Alan yazın, ödevin akademik başarıya katkı sağlayabilmesi için düzenli kontrol edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (İlgar, 2005; Aklar, 2019). Ancak, öğretmenler zaman yetersizliği veya sınıf yönetimi güçlükleri nedeniyle bireysel kontrolü sürdürememekte ve bu görevi öğrencilere devretmektedir. Ödev dönüt sağlama süreci ise öğretmenlerin ödev kontrolü kadar sistematik bir uygulama göstermemektedir. Çalışmamızda öğretmenlerin %84'ü dönüt verdiğini ifade etse de, bu süreç çoğunlukla sınıf içinde yapılamayan soruların tahtada çözülmesi veya istekli öğrencilere bireysel yardım sunulması şeklinde gerçekleşmektedir. Ancak alan yazın, etkili bir dönüt sürecinin yalnızca yüzeysel bir kontrolle sınırlı kalmaması, öğrencinin eksiklerini fark edebilmesine olanak tanıyacak yapıcı geribildirim içermesi gerektiğini vurgulamaktadır (Aksu, 2018; Cooper, 1994). Çalışmamız, öğretmenlerin çoğunun ödevleri kontrol etmesine rağmen dönüt sağlamada yeterince sistematik bir yaklaşım benimsemediğini göstermektedir.

Öğretmenlerin ödev kontrolü ve dönüt sürecine ilişkin ifadeleri ile uygulamaları arasında çelişkiler bulunmaktadır. Çoğu öğretmen ödev dönüt vermenin gerekli olduğunu kabul etse de, zaman yetersizliği nedeniyle bu süreci sınırlı tutmaktadır. Alan yazında da öğretmenlerin çoğunlukla ödevi yüzeysel olarak kontrol ettiği, ancak sınıf içinde tartışmaya veya yazılı dönüt sağlamaya daha az başvurduğu belirtilmektedir (Kaplan Can & Gelbal, 2022). Öğretmenlerin kontrol ve dönüt süreçlerini daha etkin hale getirebilmesi için ödev politikalarının yeniden değerlendirilmesi ve sınıf içi zaman yönetimine dair alternatif stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, ortaokul matematik öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun ödevi öğrenmeyi destekleyici bir araç olarak gördüğünü ve özellikle tekrar, pekiştirme ve kalıcılığı sağlama amacıyla kullandığını göstermektedir. Öğretmenler, ders saatlerini yeterli bulmalarına rağmen, öğrencilerin ders dışında da akademik sürece aktif olarak katılmaları gerektiğini düşünmektedir. Bununla birlikte, ödevin öğrencilerin sorumluluk duygusu ve ders çalışma alışkanlığı kazanmalarına da katkı sunduğu ifade edilmektedir.

Öğretmenlerin ödev verme uygulamaları, sınıf seviyesine ve başarı düzeyine bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bazı öğretmenler ödev miktarını ve zorluk seviyesini öğrencilerin akademik seviyesine göre düzenlerken, diğerleri tüm sınıflara standart ödev vermeyi tercih etmektedir. Öğretmenlerin ödev kaynaklarını sınırlı bulması, ödev türlerinde çeşitlilik sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Ödevlerin kontrol edilmesini gerekli gören öğretmenler, bu süreci farklı yöntemlerle gerçekleştirse de dönüt verme konusunda zaman kısıtları nedeniyle sistematik bir yaklaşım sergileyememektedir. Öğretmenlerin ödevle dair düşünceleri ile uygulamaları arasında zaman zaman tutarsızlıklar görülmekte, özellikle başarı ve sınıf seviyesine göre farklılaştırma konusunda ödevlerin pratikte nasıl uygulandığı net bir çerçeve sunmamaktadır.

Öğretmenlerin ödev çeşitliliğini artırabilmesi için ders kitaplarına her bölüm veya kazanım sonrası farklı seviyelerde çek-kopar çalışma kağıtları eklenmeli ve bu materyaller öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu esnekliği sağlamalıdır. Ödevin pedagojik amaçlara hizmet etmesini desteklemek için öğretmenlere ödev planlaması ve değerlendirme süreçleri konusunda rehberlik sunulmalı, etkili dönüt verme stratejileri konu-

sunda profesyonel gelişim programları düzenlenmelidir. Ayrıca, öğretmenlerin zaman yönetimi konusunda desteklenmesi ve ödevin akademik katkısını artırmaya yönelik stratejilerin belirlenmesi için daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynakça

- Acar, E., Ersoy, E., Eser, N., & Vural, R. A. (2015). İlkokul 2. sınıf matematik dersi kapsamında verilen ev ödevlerinin incelenmesi. *Bogazici University Journal of Education*, 30(2), 47-85.
- Akkaya, A. O., & Kurtuluş, A. (2011). 6. sınıf matematik dersi öğretim programının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri. *Education Sciences*, 6(3), 2229-2245.
- Aklar, S. (2019). *Matematik ev ödevi değişkenlerinin matematik başarısı ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksu, D. (2018). Homework in learning-teaching process: Sample of Hong Kong. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 2(4), 66-79.
- Arıkan, S. (2017). TIMSS 2011 verilerine göre Türkiye'deki ev ödevi ve matematik başarısı arasındaki ilişki. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8(26), 256-276.
- Arslan, A., & Elma, M. (2023). Ev ödevlerinin öğretmen görüşlerine göre analizi: Bir olgu bilim araştırması. *Millî Eğitim Dergisi*, 52(238), 981-1010.
- Atlı, S. (2012). *4. sınıftan ve teknoloji dersinde ev ödevlerinin öğrencilerin kavram öğrenme düzeylerine, akademik başarılarına ve ev ödevlerine yönelik tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydemir, M.B. (2024). *Matematik eğitiminde üstbilişsel sorularla zenginleştirilmiş ev ödevleri: Eylem araştırması* (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Üniversitesi.
- Aydın, F. (2011). Coğrafya dersinde verilen ödevlerin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29), 27-41.
- Aydoğdu, M., Erşen, A. N., & Tutak, T. (2014). Materyal destekli matematik öğretiminin ortaokul 6. sınıf öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3).
- Babadoğan, C. (2019). Ev ödevlerinin eğitim programı içindeki yeri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23(2), 745-767.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Baynazoğlu, L. (2019). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(221), 51-71.
- Bulut, F., Ceylan, D., & Ceylan, B. (2022). İlkokulda kullanılan ölçme değerlendirme yöntemlerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *Black Sea Journal of Public and Social Science*, 5(2), 48-55. <https://doi.org/10.52704/bssocialscience.1032984>
- Büyüktokatlı, N. (2009). *İlköğretimde ev ödevi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Cooper, H. (1994). Homework research and policy: A review of the literature. *Research/Practice*, 2(2), 1-10.

- Cooper, H. (2001). Homework for all-in moderation, *Educational Leadership*, 58(7), 34-45.
- Cooper, H., Robinson, J.C. and Patall, E.A. (2006). Does homework improve academic achievement? a synthesis of research, 1987-2003, *Review of Educational Research*, 76(1), 1-62.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (4. Baskı). Ankara: Siyasal.
- Deniz, B. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin ev ödevi yönetim becerileri biliş üstü farkındalıkları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiler* (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Dömbekçi, H. A., & Erişen, M. A. (2022). Nitel araştırmalarda görüşme tekniği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 141-160.
- Elma, M., & Samancı, O. (2024). Ödev uygulamalarının eğitim sürecindeki durumu: bir literatür taraması. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 13-21.
- Eraz, G. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin ders dışı matematik etkinliklerine ilişkin uyguladıkları geribildirimlerin akademik başarı ve tutuma etkisi* (Yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(2), 1-25.
- Gürlevik, G. (2006). Ortaöğretim matematik derslerinde ev ödevlerine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri (Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği) (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Ankara.
- İlgar, Ş. (2005). Ev Ödevlerinin Öğrenci Eğitimi Açısından Önemi. *HAYEF Journal of Education*, 2(1), 119-134.
- Işık, C. (2008). İlköğretim İkinci Kademesinde Matematik Öğretmenlerinin Matematik Ders Kitabı Kullanımını Etkileyen Etmenler ve Beklentileri. *Kastamonu Education Journal*, 16(1), 163-176.
- İnan, C. (2006). Matematik öğretiminde materyal geliştirme ve kullanma. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 47-56.
- Kapıkıran, Ş., & Kıran, H. (1999). Ev Ödevinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(5), 54-60.
- Kaplan Can, G. (2019, September). Ortaokul matematik öğretmenlerinin ödev uygulamaları: TIMSS 2011 ve TIMSS 2015 Türkiye örnekleme. In 4th International Symposium of Turkish Computer and Mathematics Education (26-28).
- Kaplan Can, G., & Gelbal, S. (2022). Ortaokul Öğrencilerine Verilen Matematik Ev Ödevleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri; Opinions of Students, Teachers and Parents about Mathematics Homework Assigned to Middle School Students.
- Kaur, B. (2011). Mathematics homework: A study of three grade eight classrooms in Singapore. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 9, 187-206.
- Kır, Ş. (2023). *Ev ödevi tekniğine ilişkin karşılaştırmalı bir inceleme* (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı.
- Kırmızıgül, H. G. (2018). *Ortaokul matematik dersinde verilen ev ödevlerine yönelik veli görüşlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

- Koç Akran, S. (2021). Ev Ödeviyle İlgili Makale ve Tezlerin Sistematiik Analizi. *Anadolu Eğitim Liderliđi ve Öğretim Dergisi*, 9(1), 74-95.
- Kukliansky, I., Shosberger, I., & Eshach, H. (2016). Science Teachers'voice On Homework: Beliefs, Attitudes, And Behaviors. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 14, 229-250.
- Lambert, V. A., & Lambert, C. E. (2012). Qualitative descriptive research: An acceptable design. *Pacific Rim international journal of nursing research*, 16(4), 255-256.
- Marzano, R. J., & Pickering, D. J. (2007). Special topic: The case for and against homework. *Educational leadership*, 64(6), 74-79.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: 2024 Programı* (Yayın No: 5678). Milli Eğitim Bakanlığı. <https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024programmat5678Onayli.pdf>
- Oğuz, M., Ateş, A. H., Çelik, M. C., Yücesoy, M., Can, T., Şengül, B., ... & Aktay, Z. (2023). Ev Ödevlerinin Sahip Olması Gereken Özellikler ve Akademik Başarıya Olan Etkileri. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 10(101), 2981-2993.
- Ok, M., & Çalışkan, M. (2019). Ev Ödevleri: Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 11(18), 594-620. <https://doi.org/10.26466/opus.544599>
- Öcal, S. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ev ödevlerine yönelik tutumlarının oluşmasında ailelerin ve öğretmenlerin rolü* (Yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, Y. (2015). Ortaokul öğrencilerinde okul tükenmişliği: Ödev, okula bağıllık ve akademik motivasyonun rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 27-35.
- Özer, B., & Öcal, S. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ev ödevlerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 1-16.
- Özer, Y., & Anıl, D. (2011). Öğrencilerin fen ve matematik başarılarını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41), 313-324.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Rosário, P., Núñez, J. C., Vallejo, G., Cunha, J., Nunes, T., Mourão, R., & Pinto, R. (2015). Does homework design matter? The role of homework's purpose in student mathematics achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 43, 10-24.
- Sandelowski, M. (2000). Whatever happened to qualitative description? *Research in nursing & health*, 23(4), 334-340.
- Snead, D., & Burris, K. G. (2016). Middle School Teachers' Perceptions Regarding the Motivation and Effectiveness of Homework. *Journal of Inquiry and Action in Education*, 7(2), 62-80.
- Şentürk, A. (2013). *Ev ödevlerinin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ilkokula yazma becerilerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Turanlı, A. S. (2007). Gerçek bir ikilem: ödev vermek ya da vermemek? *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 136-154.
- Uçar, G. (2018). *Ortaokul matematik öğretmenlerinin, öğrencilerinin ve velilerin ödev vermeye yönelik algılarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Willis, D. G., Sullivan-Bolyai, S., Knafl, K., & Cohen, M. Z. (2016). Distinguishing features and similari-

ties between descriptive phenomenological and qualitative description research. *Western journal of nursing research*, 38(9), 1185-1204.

- Yar Yıldırım, V. (2018). Öğretmen, öğrenci ve velilerin ortaokul düzeyinde verilen günlük ödevler hakkındaki görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(220), 201-224.
- Yenilmez, K., & Avcu, T. (2011). Yedinci sınıf matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Education Sciences*, 6(1), 1-19.
- Yeşilyurt, E. (2020). Öğretmenin Pusulası: Genel öğretim ilkeleri. *EKEV Akademi Dergisi* (83), 263-288.
- Yeşilyurt, S. (2006). Lise öğrencilerinin biyoloji derslerinde verilen ev ödevlerine karşı tutumları üzerine bir çalışma. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 37-53.
- Yıldırım A., & Simsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yuladı, C., & Doğan, S. (2009). Fen ve teknoloji dersinde öğrencilerin ev ödevi performansını arttırmaya yönelik bir eylem araştırması. *Cankaya University Journal of Law*, 12(2), 211-238.

